

אהר מועד

לדברי תורה וחסידות מרבתינו הקדושים מלעלוב

דברות קודש מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
בענין ספירת העמוד
ושיחת הכנה לקבלת התורה
ער"ח סיון תשפ"ב [311]
כנס שמע בני פר' נשא ער"ח סיון [311]

מדור הניגונים [7] הגה"צ רבי מנחם מענדיל
אלימלך גאלד שליט"א חדב"נ כ"ק מרן אדמו"ר
זיע"א ואב"ד לובלין - שיעור בפרשת השבוע [1]
הרה"ג ר' נח גולדברג משב"ק כ"ק מרן אדמו"ר
שליט"א - עובדות וסיפורי צדיקים מתלמידי
הבעש"ט [437] שיעורים בספר אור החיים ואלשיך
הקדוש - הרה"ג ר' אלימלך שטמר [434] הרה"ג
ר' יוסף חיים גרינולד - פרשת השבוע [435] הרה"ג
ר' יהודה אריה אשכנזי - הלכות [436] שיעור בדף
היומי הרה"ג ר' חיים שמרלר שליט"א [1]

מולד חודש סיון: ליל שב"ק בשעה 2:52 ו - 14 חלקים ♦ ראש חודש ביום ראשון

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שיחת קודש

כינוס לאברכים - ערב ראש חודש סיון תשע"ד על יד ציון דוד המלך ע"ה בעניין חינוך הבנים "תנו לי ערבים שאתם מקיימים את התורה"

בחי' כי חג' לנו - זה
חג השבועות, הוא יום
מתן תורה.

ועל פי דברי המדרש
הנ"ל נבין היטב את
דברי משה, כי כדי
לקבל את התורה
נדרשו בני ישראל
לקחת את הנערים
והילדים עמם להר
סיני, שהרי נתינת
התורה הייתה תלויה
בהם, במה שקיבלו
על עצמם להיות
ערבים להוריהם.

לחדש את קבלת
החינוך
בכל שנה

והנה יש להתבונן מה
היה עניינה של אותה
'ערבות' שקיבלו
הבנים על אבותיהם,

וראיתי בספר 'מחנה חיים' לתלמיד ה'חתי
סופר', וכן מובא בעוד ספרים, כי ערבות
זו שדרש ה' מבני ישראל, עניינה היה
שיתחייבו ויקבלו על עצמם שלא הם לבדם,
היינו האבות העומדים בהר סיני, יקיימו את
התורה והמצוות, אלא שיקבלו על עצמם
בקבלה גמורה לחנך אף את ילדיהם הרכים
ללכת בדרך התורה והמצוות לדורי דורות.

המשך בעמ' הבא <<

קול רינה וישועה באהלי צדיקים

בחרדת קודש וברגשי גיל וחדוה נעלה ונשגר בזה מלא הטנא ברכות מאליפות
ומרובבות, קדם אבינו רועינו, מאור עינינו, מורה דרכינו

נ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א

לרגל שמחת הולדת הנכדה

בת לחדב"נ הרה"צ רבי פנחס נפתלי שליט"א

בן הגאון רבי שלום צבי שליט"א

מרבץ תורה וראש כולל להוראה בית המדרש דחסידי מכונבקה בעלזא לונדון יצ"ו

ולזקיניו ידידנו הנכבד שר הצדקה והחסד, מגדולי מחזיקי תורה וחסד בדורנו, לן בעומקה של תורה

הגאון החסיד רבי אליהו שליט"א

מזל טוב

יה"ר ויזכה כ"ק מרן רבינו שליט"א יחד עם כל המשפחה הרוממה לראות בנים ובני בנים
עוסקים בתורה ובמצוות, לרוות מלא חופניים תענוג ונחת דקדושה מכל יו"ח, מתוך רוב
שמחה ואושר בכריות גופא ונהורא מעליא לאורך ימים ושנות חיים עדי נזכה לקבל פני
משיח צדקנו ומלכנו בראשינו בב"א

התורה שהם מקיימין אותה, ואם לאו אתם
נתפסין עליהם, אמרו לו הן, אמר להם אנכי
ה' אלוקיך וגו', ע"כ.

וחזינן מדברי המדרש שלילדים הרכים, צאן
קדשים, היה חלק גדול בנתינת התורה, ואגב
אורחא יתבאר בזה הפסוק (שמות י, ט - יא)
'ויאמר משה בנערינו ובזקנינו נלך בבנינו
ובבנותינו וכו' כי חג' לנו, וכתב רבינו

ידועים דברי השל"ה
הקדוש (מסכת תמיד,
נר מצוה, אות ק)
כי הגה על האדם
להתפלל ולבקש
תמיד מהש"ת על כל
ענייניו, אמנם "ביותר
צריך זירוה להתפלל
שיהיה לו זרע כשר
עד עולם, ואגב כל
צרכיהם וזיווגם - מה'
יצא הדבר, וליבי אומר
שעת רצון לתפילה זו
בערב ראש חודש סיון,
הוא החודש שבו נתנה
התורה ואז נקראים
בנים לה' אלקיניו,
עכ"ל.

ובטעם הדבר שער"ח
סיון הוא זמן המסוגל
ביותר להתפלל על
חינוך הבנים, אמרתי
לבאר בדרך אפשר,
על פי מה דאיתא
במדרש (תהלים) על

הפסוק (ח, ג) 'מפי עוללים ויונקים ייסדת
עוז', כשביקש הקב"ה ליתן תורה לישראל
אמר להם 'תנו לי ערבים שאתם מקיימין את
התורה' וכו'.

מיד הביאו התינוקות שבמעזי אמן ומשדי
אמן, ועמדו כריסן כזוכית וראו להקב"ה
מתוך כריסן ומדברים עמו, אמר להם הקב"ה
ערבים אתם את אבותיכם שאם אתן להן את

לאור כל זה יתבארו היטב דברי השל"ה האמורים, מאחר וחג השבועות נתייחד בעניין חינוך הבנים וגידולם בדרך התורה, על כן בערב ראש חודש סיון הוא הזמן הראוי והמסוגל לבקש ולהתפלל שנזכה לראות דורות ישרים ומבורכים.

והנה מובא בכל הספרים הק' שבכל שנה ושנה בהגיע עת קבלת התורה, בחודש סיון, מתעורר מחדש אור קבלת התורה כפי שהיה בשעת מתן תורה.

וכיון שקבלתם של אבותינו ע"ע לחנך את הבנים בדרך התורה הייתה תנאי בנתינת התורה בשעתו, אם כן בכל שנה בבואנו לקבל את התורה מחדש, עלינו גם לחדש ולקבל שוב על עצמנו אותה הקבלה, לחנך את צאצאינו לתורה ולמצוות, ולזו המטרה נתכנסנו כאן היום.

חנוך לנער על פי דרכו

שלמה המלך אמר ב'משלי' (כב, ו) 'חנוך לנער על פי דרכו גם כי זקין לא יסור ממנה'. ידוע פירושו של רבינו יונה כי בימי הנערות נקל לו לאדם ליישר את טבעו, לתקן המידות ולקנות הרגלים טובים, אבל בימי הזקנה רחוק הדבר להחליף הטבע לאחר שכבר הורגל שנים רבות אחרת, ואז נדרש טורח גדול ועמל עצום כדי לשנות מידותיו.

ועל כן נתחייבו אביו ואמו לעזור בשכלם לתקן טבעו בימי הנערות, בעודו צעיר לימים, קודם שישלוט עליו ההרגל, ועל ידי שיקנה מידות הרגלים טובים אזי בנקל יוכל להתנהג כך לאורך ימים ושנים, וכדמסיים קרא 'גם כי זקין לא יסור ממנה, עכ"ד.

וכן איתא גם בשל"ה הק' (שער האותיות, דרך ארץ) בעניין חינוך הבנים: 'ויתחיל בו מבן שנים או שלש שנים להדריכו בכל, ויתחיל להדריכו מקטנותו מצד שני טעמים: האחד כי אמרו רבותינו ז"ל (שבת קנב, א) ינקותא כלילא דוורדא (ימי הינקות כנור הוורד לשבח) כל מה שקונה בנפשו בילדותו נשאר כן בטבע קיים כל ימיו, וזהו שאמר 'חנוך לנער על פי דרכו', בעוד נער קטן ינהג במידות טובות ואז 'גם כי זקין לא יסור ממנה' וכו'.

'והמשילו דבר זה לנטיעה, בעוד שהיא ילדה יוכל האדם לנטותה וליישרה כפי רצונו, אבל אם נתגדל האילן בעקמימות אי אפשר לו ליישרו אחר כך, כן משפט הנער, ועל זה אמר דוד המלך ע"ה (תהלים קמד, יב) אשר בנינו כנטיעים מגודלים בנעוריהם' עכ"ל, והיינו שהבנים דומים לנטיעה שכל זמן שהיא רכה אפשר ליישרה, אבל לאחר מכן קשה הדבר ביותר.

קיבל תורה מסיני

בראש מסכת אבות איתא, 'משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע', ולכאורה מה הטעם

שנתן הקב"ה את התורה בסיני ולא בארץ ישראל - ארץ הקודש שעליה נאמר 'כי מציון תצא תורה', ועוד יש לדקדק מה בא להשמיענו התנא באמרו שמושה קיבל התורה בסיני דייקא.

וראיתי להגאון רבי משה פיינשטיין זצוק"ל שפירש שאם היו ישראל נכנסים לארץ ישראל ומקבלים לידיהם הנחלות, ומתחילים כבר לעבד ולזרוע שדותיהם עוד קודם שקיבלו את התורה, ורק לאחר מכן היו מקבלים את התורה ומצוותיה במצוות התלויות בארץ, בלקט שכחה ופאה ויובל ושאר המצוות, היה להם הדבר לקושי וניסיון גדול מאד בכל פסיעה ופסיעה, לאחר שכבר הורגלו לחיות בהפקר בלי עול תורה ומצוות.

מטעם זה הקדים הקב"ה ונתן להם התורה בסיני, בהיותם עדיין אוכלי המן במדבר, להרגילים בחיי תורה כשהם מופרשים מהעוה"ז וניסיונותיו, 'זיי זאהלן זיין אנגעזאבט מיט תורה', כדי שאחר כך כשייכנסו לארץ ישראל - לים החיים והניסיונות, אז כבר יחיו ויתנהגו על פי התורה, ואז יוכלו בנקל להתנהג לפי חוקי התורה ומצוותיה.

וזה לומדים אנו מהמשנה 'משה קיבל תורה מסיני' - על האב לחנך את הבן עוד בקטנותו, בטרם הגיע לשעת ניסיון, בטרם ייצא לים החיים והניסיונות, אז הוא הזמן הטוב לנטוע בו תורה ויראת שמים, כי לאחר מכן בשעת הניסיון, כשהבן כבר יוצא לחיי העוה"ז, אל רחובה של עיר, אז קשה הדבר מאד לתקנו ולחנכו ולהשפיע עליו שישנה את דרכיו.

דוגמא אישית - כלי החינוך הראשון במעלה

והנה היסוד הראשון בחינוך הילדים הוא דוגמא אישית של האב, וכבר כתב המהר"ם חאגיז ב'משנת חכמים' שהרבה יותר לומדים הילדים ממעשי והרגל ההורים והמורים, הרבה יותר ממה שיאמרו בפיהם, כי מה שרואים בעיניהם נחקק בליבם לנצח, והוא מראה להם את החשיבות האמתית של כל דבר.

וכ"ק מרן אמו"ר זיע"א היה מרגלא בפיו לומר ששמע לפרש הפסוק (דברים כח, כט) 'הנסתרות לה' אלוקינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם לעשות' וכו', דהנה על האדם לקיים התורה ומצוותיה בהצנע לכת עם ה' אלוקיו, אך היוצא מן הכלל הוא כשמדובר בחינוך הבנים, לצורך זה רשאי וצריך הוא לפרסם את עבודתו וללמוד בריש גלי, כדי להורות ולחנך את בניו את הדרך ילכו בה, לתת להם דוגמא אישית.

וזהו שאומר הפסוק 'הנסתרות לה' אלוקינו', דברים שבין אדם לקונו יהיו בבחי' הנסתרות, אבל דבר שהוא לנו ולבנינו צריך להיות בבחינת 'הנגלות', וכדברים האלו מביא גם הרה"ק מהר"א מבעלזא ז"ע בשם האר"י

הקדוש ז"ל, ומבאר בזה המשך הכתוב 'עד עולם' שעל ידי שיראו הבנים את אביהם מקיימים המצוות, יושרש הדבר בליבם ואז ילכו גם הם 'עד עולם' בדרכי האבות.

ועד היכן דברים מגיעים, מצינו אצל אברהם אבינו שאמר למלאכים שבאו בצל קורתו (בראשית יד) 'יוקח נא מעט מים וכו' ואקחה פת לחם', ואמרו חז"ל שבזכות פת הלחם שהגיש אברהם בעצמו לאורחיו, זכו ישראל שהמטיר להם הקב"ה בעצמו את המן, אבל מים שנתן אברהם ע"י שליח, כדכתיב יוקח נא, שילם הקב"ה לבניו ע"י שליח, שנאמר וירם משה את ידו ויך את הסלע.

ולכאורה הדבר תמוה, והרי אותו שליח לא היה אדם זר אלא ישמעאל בנו, ואברהם עשה כן כדי לחנכו במצוות (כדאיתא ברש"י שם עה"פ אל הנער) ואם כן איזה חיסרון היה בזה, אלא ביארו שמכאן מוכח כי הדרך הטובה ביותר לחנך הבנים היא ע"י דוגמא אישית, אם היה אברהם בעצמו קם והולך עם כל ההתלהבות, מיט דעם ברען, מיט די קאך, ומגיש בעצמו את המים לאורחיו, זה היה החינוך הגדול ביותר לישמעאל, מראה זה היה נחרט בנפשו של הבן ומחנכו למצוות, עוד יותר ממה שאמר לו ללכת ולהביא את המים.

ודוד המלך ע"ה אמר בתהלים (קיט, קיא) 'נחלתי עדותיך לעולם כי ששון ליבי המה', וראיתי לבאר מהמהרי"ץ דושינסקיא זצוק"ל, על דרך היסוד המדובר כאן, כי כאשר אדם עושה המצוות 'מלומדה', ללא שמחה והתלהבות, אז אין הדבר נחקק בלב בניו וגורם להם להתנהג כמוהו.

אבל כשהוא עושה המצוות בהתלהבות, מיט א קאכעניש, אז הוא מנחיל לבניו ומשפיע עליהם לעשות כמוהו. וזהו שאומר דוד המלך 'נחלתי עדותיך לעולם', הטעם שזכיתי להנחיל את עדותיך לבני, 'כי ששון ליבי המה', כי קיימתי אותם תמיד מתוך שמחה וששון, ע"ז נעשה הדבר נחלה לעולם אצל הבנים.

ובעל ה'כלי יקר' בספר 'עמודי שש' מביא שכל דבר שהילד נתפעל ממנו מנעוריו נשאר בו לעולם, ובכן כשילד רואה אצל אביו התלהבות ושמחה ועבודת ה', כאשר כל ההלוך ילך בקיום המצוות בבית הוא עם ברען, בשמחה ו'פרישקייט', הרי זה נשאר בו לעולם.

בילגה לעולם חולקת בדרום

שנינו במסכת סוכה (נו, א) 'בילגה לעולם חולקת בדרום וטבעתה וחלונה סתומה', ומפרש רש"י דהיינו משמרה אחת של כוהנים שנקנסה לחלוק תמיד בדרום, ובגמרא שם מבואר למה נקנסה כל משמרה זו וז"ל:

תנו רבנן מעשה כמרים בת בילגה שהמירה דתה והלכה ונשאת לסרדיוט אחד מממלכי יוונים. כשנכנסו יוונים להיכל היתה מבעטת

כוח הסיפורים בשולחן השבת

והנה דבר ידוע בפי כל המחנכים, האדם מטבעו אינו אוהב לשמוע מוסר ותוכחה על מעשיו, מהי העצה לזה, והרי צריכים לחנך את הילדים, ובכך התשובה היא שלא צריך לחכות שיגדלו ואז להוכיחם ולליסרם על מעשיהם, אלא להקדים ולנטוע בהם יראת שמים מקטנותם, על ידי השמעת סיפורים ועובדות בשבחן של מידות טובות, או לחילופין בגנות פיתויי העוה"ז והניסיונות, שעל ידם הבן מעצמו מבין את הדרך אשר ילך בה.

וכבר כתב השל"ה הק' (שער האותיות ד, דרך ארץ יט) שאב הרואה דבר מגונה אצל אדם, יתעבנו מאד באוזני בנו ויפליג בגנותו, ואם ישמע דבר משובח שעשו אחרים, ישבחנו באוזני בנו ויאמר כמה נאה דבר זה שעשה פלוני, ויפליג בשבחיו כדי שיתאוה הבן לעשות כן עכ"ד.

וזהו העניין בסיפור עובדות וסיפורי צדיקים באוזני הילדים, לספר על גדולי ישראל, להבליט בפניהם את החשיבות של מי שזכה לעשות דברים טובים, או את הגנאי של מי שח"ו עשה שלא כהוגן.

ואמנם זהו דבר שיש להתכונן לו מראש, אב בישראל אי אפשר שייכנס לשבת בלי שיכין לעצמו כמה סיפורים ועובדות עם מוסר השכל לספר בשעת הסעודה לבניו, יש היום הרבה ספרים המקלים את ההכנה, ספרי מוסר וסיפורים על סדר פרשת השבוע, ועל האב שומה לספר הדברים בהתפעלות, עם 'ברען', שהבן יראה את אביו ואמו משוחחים בהתפעלות והתלהבות על ענייני רוחניות ומעשים טובים.

והן אמת שהדבר מצריך הכנה ומחשבה כמה ימים לפני השבת, כבר במהלך ימות השבוע, ובפרט אם מזהה האב אצל בנו איזה פגם או מידה הצריכה תיקון, אז עליו לחפש סיפורים העוסקים במידה זו, כך שבתוך הסיפור, בגוף שלישי ובעקיפין, ישמע הילד כמה מגונה מידה זו וכמה מעולה המידה שכנגדה.

ולפעמים אפשר לדבר עם אברכים, עם חברים, לשאול ולחפש 'מה אתה מצאת בעניין זה', שיהיה עסק בין האבות של 'הכנה לשבת', וכאשר יש השקעה קוצרים את הפירות.

למצוא את הסיפורים המתאימים

מטו עובדא שפעם הגיעה אל ה'חזון איש' זצוק"ל אישה אחת שנשאה ילד קט בידיה וביקשה ברכה שהילד יהיה לו חשק ללמוד תורה, אמר לה ה'חזון איש' 'באמת עלייך לבקש ברכה שלך יהיה חשק שלבנך יהיה חשק ללמוד - אם לך יהיה באמת חשק ורצון

ובוודאי מידה טובה מרובה ואם הילד שומע שעושים עסק מרוחניות, שמדברים מה'יראת שמים' הגדולה של יהודי פלוני, על בניו הטובים והמתמידים של פלוני, על ה'מידות הטובות' של ההוא, על ההתלהבות בלימוד התורה, על היראת שמים של יהודי, על הגמילות חסד, כשעושים עסק מרוחניות אזי בוודאי מחדיר הדבר לילד מתיקות ברוחניות, ומאידך הגשמיות נעשית אצלו לדבר מר וטפל.

שבת קודש

- הזמן להנחיל ולחנך

כתיב 'איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמורו', וה'חתם סופר' (פרשת קדושים) מבאר סמיכות שני עניינים אלו בפסוק אחד, ללמדנו שהזמן העיקרי לחינוך הבנים והבנות הוא בשבת, יום מנוחה, כאשר הילדים מצויים ליד אבותיהם בשולחן השבת, אז הוא הזמן הטוב ביותר להחדיר בהם מידות טובות מוסר ויראת שמים.

והנה בריש מסכת שבת (ב, ב) מקשו בגמרא למה רק כאן, במסכת שבת, שנו בפירוש את האבות ואת התולדות, ובמקומות אחרים בש"ס נכתבו רק האבות בלי התולדות, ותירצו 'הכא דעיקר שבת הוא, תני אבות ותני תולדות, התם דלאו עיקר שבת הוא, אבות תני תולדות לא תני'.

וראיתי ביאור נפלא בזה מהרב מביקסאד זצוק"ל, דהנה פעמים רואים אבות העוסקים תדיר בתורה ואף בניהם עושים כמוהם, אך לעתים רואים שהאבות אמנם לומדים אך בניהם כבר לא, וזה נרמז בשאלת הגמרא מאי שנא הכא דתני אבות ותני תולדות - היינו שגם האבות וגם הבנים - התולדות 'תני', היינו עוסקים בתורה, ומדוע לפעמים רק האבות תני אבל התולדות לא.

והתירוץ 'הכא דעיקר שבת הוא', כאן בבית זה השקיעו ועשו עיקר מיום השבת, ניצלו את הזמן לחינוך הבנים, עוד כשהיו הילדים רכים כבר החדירו בהם אהבת תורה ומידות טובות, ממילא 'תני אבות ותני תולדות' היינו גם האבות וגם הבנים שניהם בגדר של 'תני', שעוסקים בתורה. אבל 'התם דלאו עיקר שבת הוא' שלא עשו עסק מחינוך הבנים כשבת כנ"ל, לכן 'אבות תני', האבות עוסקים בתורה, אבל ח"ו 'תולדות לא תני' הבנים אינם ממשיכים כהאבות.

ואמרתי לפרש בזה הפסוק 'בבנינו ובבנותינו נלך וגו' כי חג ה' לנו', מאחר שיום טוב הוא לנו אם כן עלינו לקחת עמנו את הבנים הרכים, ביום כזה צריכים אנו את הילדים יחד עמנו, איננו יכולים להשאירם כאן, כי שבתות וימים טובים הם הזמן להשקיע בחינוך הילדים.

כסנדלה על גבי המזבח ואמרה לוקוס לוקוס עד מתי אתה מכלה ממונן של ישראל ואי אתה עומד עליהם בשעת הדחק, וכששמעו חכמים בדבר קבעו את טבעתה וסתמו את חלונה וכו'.

ומקשה הגמרא 'משום ברתיה קנסינן ליה לדידיה' - וכי משום שכך עשתה הבת קנסו גם את אביה, אמר אביי אין, כדאמרי אינשי שותא דינוקא בשוקא או דאבוה או דאימיה וכו'. ומפרש"י, מה שהתינוק מדבר בשוק מאביו או מאמו שמע, אף זה אם לא שמעה מאביה שהיה מבזה את העבודה לא אמרה כן.

ופירש הרה"ק מבילגורייא זצוק"ל שבאמת הבת לא שמעה בבית אביה שדיברו ממש כנגד המזבח חלילה, אלא היא שמעה שמחשיבים את ענייני עולם הזה, בבית אביה היו תמיד מדברים בשבח הממון וענייני הגשמיות, זה מה שהיא שמעה בבית.

וזהו השורש שגרם לה לירד כל כך, להמיר דתה ל"ע ולומר למזבח 'עד מתי אתה מכלה ממונן של ישראל', כי על קדושת המזבח לא שמעה מעולם בבית אביה, שיעשו מזה עסק והפלגה, אך על חשיבות הממון שמעה הרבה, וזה עומק העניין שקנסו את כל משמרת משפחתה לעמוד בצד דרום, דהנה אמרו (ב"ב, כה, ב) 'הרוצה שיחכים ידרים ושיעשיר יצפין', ובכך רמזו להם שתיקונם הוא להדרים, לעסוק תמיד בשבח התורה, ולסור מהצפון שהוא העושר.

לעשות עסק, מרוחניות

ולמעשה כתובים הדברים ב'שפת אמת' (פרשת חוקת), והוא דבר נורא, א פחד פון א ווארט, הנה הפסוק אומר (ישעיה ה, כ) 'הוי האומרים לרע טוב ולטוב רע, שמים חושך לאור ואור לחושך, שמים מר למתוק ומתוק למר', ומבאר השפ"א שאין אלו שני דברים, לעשות מר למתוק ומתוק למר, אלא דבר אחד התלוי זה בזה.

כשאדם לוקח את העוה"ז, הגשמיות, ומשקע בו את כל עסקו והתעניינותו, אזי ממילא נעשית הרוחניות לדבר מר עבורו, וזהו 'שמים מר למתוק' - כשלוקחים את העוה"ז והופכים אותו לדבר המתוק והיקר, אזי מאליו נעשה 'מתוק למר' התורה המתוקה הופכת למרה עבורו, וכן הוא להיפך אם הוא משתקע במתיקות התורה, אז נעשה העוה"ז לדבר מר בעיניו.

ולענייננו, ילד יהודי צריך לשמוע בבית תמיד על מתיקות הרוחניות, לשמוע ש'עושים עסק' מתורה ומצוות, כי חלילה אם הוא שומע בבית כל היום על חיי שעה, על העולם הזה והנאותיו, שזהו העיקר, אזי רח"ל מאליו נעשה אצלו הרוחניות לדבר מר ומכביד.

גדול לזה, ממילא ייכנס בו החשק והוא ילמד תורה, ולכן הברכה הנדרשת היא שיהיה לך חשק.

וכמובן שחשק ורצון לבדו אינו מספיק, אומרים מהרה"ק מקוצק זי"ע על מה שאמרו ז"ל (חגיגה יב, ב) 'וילון אינו משמש כלום', 'וילין' - רצון אינו מספיק למאומה, וכפי שברור לכל אחד, ע"ד משל, שאם ייטע אחד עץ ולאחר נטיעתו יישב בשלווה ויאמר 'רוצה אני שיצמיח פירות טובים', שברור שלא דברים הם אלא יש לעמול להשקות ולנכש כדי לראות פירות, כך גם בדורנו אין חינוך הבנים בא בקלות ובאופן טבעי, ללא השקעה אין זוכים לזה.

כדי לראות בנים טובים צריך להשקיע, להשקיע בסיפור עובדות וסיפורים בגוף שלישי, שזו באמת הדרך הטובה המתקבלת ביותר על לב הילד, להביא סיפורים על חובת התרחקות מחברים רעים - כי זה חלילה עלול להיות שורש הידרדרות של ילד, על הניסיונות היום, על כלי המשחיתים.

ומה טוב שאחד ייתן לחברו רעיונות של סיפורים לספר בשולחן השבת, וכאשר האב והאם יעשו עסק מהרוחניות ולא מהגשמיות, אז בעז"ה ייקלט הדבר אצל הילדים ויעשה פרי.

עלינו לעשות ככל שידינו מגעת

ובאמת אפשר לראות הדבר בחוש, כאשר רואים בחור חשוב אם בודקים מעט מגלים מיד שבבית בו נתגדל הייתה השקעה, אפשר לעקוב ולראות זאת. סיפר לי אחד מראשי הישיבות שליט"א שבא לכ"ק מרן אאמו"ר זיע"א ושאלו על כמה עניינים בסדרי והישיבה.

השיב לו כ"ק מרן אאמו"ר זיע"א כך, "למעשה בחור בישיבה צריך השגחה עשרים וארבע

אות ד, דרך ארץ יח) "ותמיד תהיה תפלה שגורה בפי אב ואם להתפלל על זרעם שיהיו לומדי תורה וצדיקים ובעלי מדות טובות, ויכוון במאוד על זה בברכת התורה 'ונהיה אנחנו וצאצאינו' כו', וכן בברכת אהבה רבה 'אבינו אב הרחמן המרחם רחם עלינו ותן בלבנו כו', יחשוב גם כן על זרעו וזרע זרעו עד עולם, עכ"ל.

תקשיב ותושיע - בזכות דוד המלך ע"ה

ואומרים בשם צדיקים שהרטיבו את ספר התהלים בדמעות שהזילו בתפילתם על חינוך בניהם.

וראיתי אמירה נעימה על נוסח תפילת 'נשמת' - 'שוועת עניים אתה תשמע צעקת הדל תקשיב ותושיע', פתח בלשון רבים וסיים בלשון יחיד, וביארו על פי מה שאמרו ז"ל שדוד המלך ביקש מהשי"ת אגורה באהלך עולמים, יהי רצון שיאמרו דבר שמועה מפי בעולם הזה, שכל ת"ח שאומרים שמועה מפיו בעוה"ז שפתותיו דובבות בקבר.

והנה דוד המלך נקרא דל (ספר הליקוטס להאריז"ל, שופטים) נמצא שכאשר יהודי אומר תהלים הוא אינו אומר לבדו, אלא יחד עם דוד המלך ע"ה ששפתותיו דובבות בקבר, וזהו שאומרים אנו 'שוועת עניים אתה תשמע' - היינו תפילתם של ישראל.

והטעם כי 'צעקת הדל תקשיב ותושיע', שהרי יחד עם היהודי הקורא עתה תהלים מתפלל גם דוד המלך המכונה 'דל' ששפתותיו דובבות עמו, ועל כן בזכותו ובכוח תפילתו של דוד תקשיב ותושיע את היהודי המתפלל ואומר תהלים.

השי"ת יעזור שנזכה לבנים תלמידי חכמים ויראי שמים ונזכה גם אנו כולנו לקבל את התורה, אכ"ר.

שעות, אך זה אינו שייך, אכן כשפועלים ועושים ככל שידינו מגעת אז הקב"ה מסייע משמא בעניין זה".

וב'עבודת ישראל' איתא (לחג השבועות) 'כל מה שהאדם מחשב ומדבר ומזכיר ועושה למטה, מעורר מידה כזאת למעלה' ע"כ, וממילא כאשר יהודי מדבר וחושב ועושה תמיד פעולות למען חינוך בניו, ומחשבותיו נתונות על עניין זה, הריהו מעורר גם למעלה בחינה זו, ואזי גם במקומות וזמנים שאין ידו מגעת לשמור ולפקח עליהם - מן השמים שומרים ומשגיחים ומסייעים ליה.

וידוע מה שנאמר אצל בת פרעה 'ותשלח את אמתה', ומקשים וכי מה סבורה הייתה שידה תגיע עד התיבה הרחוקה, אלא שהיא עשתה מה שבידה ומה שאין בידה קיוותה שיעזור לה השי"ת.

כאשר אב עושה ככל יכולתו שבתו יעסוק וייסוב סביב רוחניות ולא גשמיות, ע"י הכנת סיפורים ומעשים טובים, והרי יש היום ספרים של 'שאלות ותשובות' לילדים לפי סדר הפרשיות, שאלות הנותנות לילד טעם וחשק בתורה, ומי שהוא בר הכי יכול לקחת את השיעור שלמד הילד במקום לימודו, להעמיד בפניו כבדרך אגב שאלה ולבקשו להביא הוכחות וראיות ממה שלמד השבוע, והרי זה משובח.

על כל פנים ההשקעה היא יסוד הדבר, צריך להשקיע ומי שעושה ומתאמץ בכל כוחו בזה זוכה לסייעתא דשמיא, אבל בלא השקעה אין הדברים קורים מאליהם, וחובה להשקיע בזה עבודה עצומה, להעמיד את כל רוח הבית סביב רוחניות, ואזי ה' יעזרהו.

ותמיד תהיה תפילה שגורה בפי אב

ונסיים מעין הפתיחה, בדברי השל"ה הק' שכותב במקום אחר בספרו (שער האותיות

קיצור שו"ע

יום שב"ק במדבר כ"ט אייר ה'תשפ"ג

סימן סא ברכת הגומל ועוד קצת ברכות פְּרָטוּת ובו י' סעיפים

סעיף א.

אַרְבָּעָה צְרִיכִים לְהוֹדוֹת: יוֹרְדֵי הַיָּם כְּשִׁיגִיעוּ לְמַחֲזוֹת חֲפָצָם; וְכֵן הוֹלְכֵי מִדְּבָרִיּוֹת, אוּ בְּשֶׂאֵר דְּרָף שְׂמִחְזֵק שֵׁישׁ בוּ סִכְנָה, כְּשִׁיגִיעוּ לְמַחֲזוֹת חֲפָצָם, וּבְכָלֵל זֶה גַם מִי שֶׁהָיָה בְּסִכְנָה אַחֲרֵת וְנָצַל הַיַּמָּנָה, כְּגוֹן שֶׁנִּפְלַע עָלָיו כְּתָל אוּ נִגְחָו שׁוֹר אוּ שְׂבָאוּ עָלָיו לְסִטִּים בְּדֶרֶךְ וְשׁוֹדְדֵי לִילָה וְנָצַל מֵהֶם וְכדוֹמָה; וּמִי שֶׁהָיָה חוֹלֶה שֵׁישׁ בוּ סִכְנָה כְּגוֹן מִכָּה שֶׁל חָלָל, אוּ שֶׁהָיָה מְטֹל בְּמִטָּה שְׁלֵשָׁה יָמִים מִחַמַּת הַחֲלִי, וְנִתְרַפָּא וְהוֹלֵךְ עַל בְּרִיו; וּמִי שֶׁהָיָה חָבוּשׁ

ג' סעיפים ככל יום נקנת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

סֵפֶר תּוֹרָה, וְלֹא יִמְתִּין עַד יוֹם חֲמִשִּׁי. וְכֵן אִם הָיָה אֲבִל שְׂאִינוּ רְשָׁאֵי לְעֵלוֹת לְתוֹרָה, לֹא יִמְתִּין אֲלָא יִבְרָךְ מִיָּד, אֲךָ יִבְרָךְ מְעַמְד בְּפָנָי עֲשֶׂרָה כְּמוֹ שֶׁכְּתַבְתִּי. וּבְדִיעָבַד אִם אַחַר יוֹתֵר מִשְׁלֹשָׁה יָמִים יְכוֹל לִבְרָךְ גַּם אַחַר כָּהֵּ. סעיף ג.

מִי שֶׁנִּצְעָה לוּ גַם, יֵשׁ לוֹ לְהַפְרִישׁ לְצִדְקָה מִמוֹן כְּפִי הַשְּׁגַת יְדוֹ, וְיִחַלֵּק לְלוּמְדֵי תּוֹרָה, וְיֹאמֵר: הֲרִינִי נוֹתֵן מְעוֹת אֵלָיו לְצִדְקָה וְיֵהִי רְצוֹן שֶׁתֵּהָא נִחְשָׁבֶת כְּאֵלֹו הַקְּרִבְתִּי תוֹדָה. (ועֵין סֵדֶר אֲמִירַת קְרָפֶן תוֹדָה בְּסֵפֶר חַי אֲדָם סוֹף חֶלֶק רֵאשׁוֹן). וְטוֹב וְרָאוּי לְתַקַּן אִיזָה צְרִכֵי רַבִּים בְּעִיר, וּבְכָל שָׁנָה בַּיּוֹם הַזֶּה יִתְבַּדֵּד לְהוֹדוֹת לַה' יִתְבְּרָךְ שְׂמוֹ וְלִסְפֹּר אֶת הַיָּם.

בְּבֵית הָאֲסוּרִים וְיִצְאָ. וְסִימְנָה, וְכֵל חַמִּי"ם יוֹדוּ סֵלָה: חוֹלָה, 'סוּרִים, יָם, מְדָבֵר. מֵה מְבָרָךְ: בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַגּוֹמֵל לְחַיִּיבִים טוֹבוֹת שְׂגֻמָּלָנִי כָּל טוֹב, וְהַשׁוֹמְעִים אֲוָמְרִים: מִי שְׂגֻמָּלָךְ כָּל טוֹב, הוּא יִגְמָלָךְ כָּל טוֹב סֵלָה. סעיף ב.

צְרִיךְ לִבְרָךְ בְּרָכָה זֹאת בְּפָנָי עֲשֶׂרָה חוּץ מִמֶּנּוּ, וְשִׁנִּים מֵהֶם יֵהִיו תְּלִמְדֵי חֲכָמִים שְׁעוֹסְקִים בְּהַלְכוֹת, שְׁנֹאמְרִ: וִירוּמָמוּהוּ בְּקֵהֶל עָם, וּבְמוֹשֵׁב זְקָנִים יִהְלָלוּהוּ. וְאִם אֵינֶם נִמְצָאִים לוֹ תְּלִמְדֵי חֲכָמִים - אֵינוּ מְעַכְבֵּ. וְנוֹהֲגִין לִבְרָךְ כְּשֶׁעוֹלָה לְתוֹרָה לְאַחַר שִׁבְרָךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה. וְלִכְתַּחֲלָה אֵין לְאַתְרָה יוֹתֵר מִשְׁלֹשָׁה יָמִים, וְלִכֵּן אִם נָצַל בַּיּוֹם שֵׁנִי, יִבְרָךְ מִיָּד בְּלֹא

בסעודת ראש חודש אור לא' סיון - חיפה, תשע"ח

סיני, עוד לפני שקיבלו התורה, כבר השיגו את התורה בכוח, כאברהם אבינו ע"ה, ולא חסרים היו כי אם לקבלה בפועל.

ולפי יסוד זה תינח התמיהה בדברי רש"י הנ"ל, דמאחר שכבר בבואם להר סיני זכו ישראל ובאו לידי השגה בתורה, וכבר יכולים היו להתנהג על פי מצוותיה, שפיר היה מקום לעוררם ביום הזה מכאן ולהבא שתמיד יהיו דברי תורה חדשים עליהם, כמו עתה שזכו לראשונה להשגה בתורה.

"לקרב את עצמם להקב"ה"

והנה ב'עבודת ישראל' (שם) מצינו ביאור נוסף בדברי רש"י הנ"ל וזה לשונו, "ביום הזה באו מדבר סיני, ופירש"י לא היה צריך לכתוב ביום הזה אלא שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאילו היום נתנם, נראה לרמזו בדברי קדשו כי באמת בכל שנה ושנה, כל ימי עולם, נתגלה הדבר ההוא שהיה בימים ההם, כגון בימי פסח שיצאו ממצרים גם בכל שנה יש נפשות מישראל שיוצאים ממצרים.

"וגם בחודש הזה, כיון שקרבו לפני הר סיני, נתגלה גם כן שיוכלו לקרב את עצמם להקב"ה, ולקבל התורה, ולקרב עצמן לפני הר סיני, סיני מלשון שנאה, שישנא לכל דבר רע כמו שאמרו חז"ל סיני שבו ירדה שנאה לעובדי כוכבים ומזלות, רצה לומר ל'מעשה' עובדי כוכבים ומזלות".

ומסיים ה'עבודת ישראל' "ולזה צריך כל אדם כשבא ראש חודש סיון, עד חג השבועות לקרות באותו עסק התורה, ולהמשיך לו זה הקדושה שנתגלה ביום זה. וזהו שפרש"י שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאלו היום נתנם, דהיינו שבאמת נתגלה כל דבר בעתו, כמ"ש באו מדבר סיני ר"ל שעשאו עצמם כמדבר הזה, שהוא ריק ואין בו שום דבר טוב, גם הם חשבו עצמם כמדבר שלא התחילו בעבודת ה' כלל", עכ"ל.

ועל כל פנים רואים אנו שבכל שנה בהגיע חודש סיון מתחדש מה שהתעורר אז, ואם כן היום, ראש חודש סיון, הוא היום שפסקה זוהמתן של ישראל, זהו זמן מסוגל לכל יהודי להתקרב לקב"ה, לקבל את התורה, הלבבות נמשכים בימים אלו לתורה, ומוטל עלינו להכין כלים לקבל השפעות אלו כדבעי בעז"ה.

ממצבם ולהתקרב לה', כאן זכו להיקרא בעצמם בתואר 'ישראל' שהוא תואר נכבד ונעלה ביותר ורומז ל'ישר אל' ו'ראש לי', וכדברי הרה"ק מקוונ'ניץ, ולדרגה הזאת באו רק עתה.

וקרוב בדעתי שלזה רמז הרמב"ן בכמה מילין בסוף דבריו על פסוק זה, שלאחר שמבאר את כפל הלשון בפסוק 'ויחננו במדבר, ויחן שם ישראל נגד ההר', מסיים וז"ל 'וזה טעם ויחן שם ישראל, או הוא להזכירם דרך כבוד בקבלם התורה".

אמנם עדיין קושיא השנייה במקומה קאי, למה הוצרך משה לעוררם שיהיו ד"ת חדשים בעיניהם כבר בראש חודש סיון, כאשר עוד לא קיבלו את התורה.

אילו קרבנו לפני הר סיני

והנה ב'קדושת לוי' (פורים, קדושה ראשונה) איתא על מה שאמרו חז"ל (שבת קמו.) ישראל שעמדו בהר סיני פסקה זוהמתן, ולא אמרו שבקבלת התורה פסקה זוהמתן, כי כשבאו ישראל להר סיני בראש חודש סיון והחלו להתכונן לקבלת התורה בקדושה ובטהרה, זכו מיד להשגה בתורה, וכמו שמצינו אצל אברהם אבינו שהשיג את התורה עד שלא ניתנה.

וכ"ק מרן אדמו"ר זי"ע היה חוזר בשם זקה"ק הרבי ר' שמעלקא זי"ע דבאמת מנין ידע אברהם אבינו ע"ה את כל התורה כולה קודם נתינתה, אלא שרמ"ח אבריו של אדם הן כנגד רמ"ח מצוות עשה, ושס"ה גידיו כנגד שס"ה לא תעשה, ואברהם אבינו ע"ה היו אבריו מזוככים כל כך, עד שמאליהם היו נמשכים והולכים לקיים את מצוות הקב"ה, וגם במצוות לא תעשה היו נמנעים מאליהם לעשותם, ובזה האופן קיים אברהם אבינו ע"ה את כל התורה כולה קודם נתינתה.

ולבחינה זו, מבאר ב'קדושת לוי', הגיעו כלל ישראל עוד לפני מתן תורה, ע"י הכנתם והזדככותם, דהתורה היא רמ"ח איברים ושס"ה גידים הרוחניים, ונדבק אור השכל לאור המצוות כי הכול אחד.

ובזה הוא מבאר מה שאומרים בהגדה של פסח 'אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דיינו', ולכאורה הוא פליאה, אך לפי האמור מובן כי באמת כבר בהגיעם להר

בחודש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים, ביום הזה באו מדבר סיני, ויסעו מרפידיים וגו', ויחננו במדבר, ויחן שם ישראל נגד ההר (שמות יט, א-ב). וברש"י, לא היה צריך לכתוב אלא ביום ההוא, ומהו ביום הזה, שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאילו היום ניתנו, עכ"ל.

הראשונים ז"ל דקדקו בהבדל הלשון באלו הפסוקים, דבתחילה קרא להם הכתוב 'לצאת בני ישראל', ובסוף כתיב 'ויחן שם ישראל', ולא נאמר בני ישראל כמו קודם, וביארו בזה בכמה אופנים.

ועוד ראיתי להקשות בשם הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע ובעוד ספרים, על מה שפירש"י ביום הזה - שיהיו דברי תורה חדשים עליך וכו', דהנה הפסוק הזה נאמר שבוע ימים לפני קבלת התורה, בראש חודש סיון, ולפלא הוא למה נזקק משה רבנו כבר עתה לעוררם על ההתחדשות, כאשר עדיין לא קיבלו כלל את התורה.

חודש סיון מזל תאומים

ונראה ליישב בהקדם דברי ה'עבודת ישראל' (לשבועות) שמבאר העניין שחודש סיון הוא מזל תאומים וז"ל, "שמורה שהקב"ה עם עושי רצונו הם כתאומים כביכול, וכמו שאמרו המחקרים שהתאומים אם לאחד ח"ו לא טוב גם להשני כן, ואם טוב לאחד טוב להשני דבר מזוליה הוא שנבראו בשעה אחת, כן הבורא ב"ה כביכול עם עושי רצונו כתאומים, ולזה נקראו ישראל שהוא 'ישר אל' ששוים לאל, וגם הוא 'ראש לי', ולזה קרבו לפני הר סיני בחודש השלישי ונתגלה להם הקב"ה ודיבר עמהם כאיש אל איש, לפי שהוא מזל תאומים", עכ"ל.

ולפי דבריו תתיישב הקושיא הראשונה, דהנה רישא דקרא 'בחודש השלישי לצאת בני ישראל' קאי על עם ישראל בצאתם מארץ מצרים, שאז היו עדיין בגדר 'בני ישראל', שהוא תואר שאינו מורה על מעלתם העצמית אלא רק מציין שהם בניו של יעקב אבינו.

אבל סיפא דקרא איירי כבר בהגיעם להר סיני בראש חודש סיון - מזל תאומים, שאז נשתנה תארם לגמרי והחלו להתעלות

עשר הדקות שאתה
לא נוותר עליהן.

ה'טיש' הראשון בבית רביה"ק בטבריה

פירורים משולחנו הטהור של רביה"ק אדמו"ר ה'ברכת משה' זי"ע בעיה"ק טבריה, בשבת קודש פרשת וירא תשל"ח,

מרשימות הרה"ח רבי שמואל פרוש שליט"א מחשובי אנ"ש ומעתיקי השמועה בחצה"ק [פרק תשיעי בסדרה]

אגב, כמה שנים לאחר שהגיע רבינו לטבריה חלה ר' ישראל בער במחלה הקשה ושהה במשך תקופה בבית חולים 'פורייה' בטבריה, באותם ימים היה רביה"ק מדרבן הרבה חסידים שהגיעו אליו ללכת ולקיים 'ביקור חולים' בר' ישראל בער השוכב במיטת חוליו.

כשהחמיר מצבו הורה רביה"ק למשמש בקודש ה"ה מחותני וידידי הרה"ח ר' שמחה קרקובסקי שליט"א להתמנות כ'אפוטרופוס' מטעם ר' ישראל בער ולייצגו בפני הרשויות כנציג המשפחה, כדי להצילו מניתוחי מתים לאחר פטירתו ל"ע.

כאשר נפטר ר' ישראל בער ז"ל, היה זה בתחילת חורף שנת תשמ"ב, באותם ימים הגיע רביה"ק לטבריה ושהה בה שלוש חודשים ברציפות מאחרי חג הסוכות ועד לאחר ימי החנוכה (זכורני שהתבטא אז באוזני המשמשים 'איך האב א עניין - יש לי עניין בשהייה ממושכת זו בטבריה').

כשהגיע מסע ההלוויה ליד ביתו של רביה"ק, ביקש רביה"ק שיקרבוהו אל החלון ומשם אמר קדיש אחר ר' ישראל בער ז"ל.

בשבת זו בה עסקינו, שבת וירא תשל"ח, הגיע ר' ישראל בער כפי הנראה בפעם הראשונה לשולחנו של רבינו והתיישב בקצה השולחן ואז פנה אליו רבינו, כדלהלן:

"אחר כך שאל לר' ישראל בער אודסר איזה חסיד הוא, ולא ענה, ושאל אותו עוד פעם ולא ענה (ר' ישראל בער התחמק מלהשיב היות ונכחו שם כמה אנשים מטבריה שרדפוהו על השתייכותו לחסידות ברסלב).

ברם רבינו חזר על השאלה פעם נוספת, ופעם

ואיתא ב'תנא דבי אליהו' (רבה, פ"ט) מעיד אני עלי את השמים ואת הארץ, בין ישראל בין עכו"ם, בין איש בין אשה, בין עבד ובין שפחה, הכל לפי המעשה שהוא עושה כך רוח הקודש שורה עליו ע"כ.

ולפיכך לא כתיב למי נתראה, די"ל שהפסוק קאי על אברהם וילידי ביתו ומקנת כספו שנימולו, כי כל מי שהוא נוטר הברית יש לו התגלות אלוקות.

השיחה עם הרה"ח ר' ישראל בער לעווי - אדעסער

כהקדמה לקטע הבא, מספר הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א:

בחורי אנ"ש שהיו מגיעים בתקופה ההיא לשבות בצל רבינו בעיה"ק טבריה, היו מתאכסנים אצל יהודי יקר תושב טבריה, מגדולי חסידי ברסלב ושמו הרה"ח ר' ישראל בער לוי - אודסר (למרות השם הזהה אין קשר משפחתי בינו לבין החסיד רבי ישראל בער אודסר הנודע).

בני אותו הדור זוכרים לטוב את ר' ישראל בער שהיה משכים מדי ליל בחצות לאמירת תיקון חצות, וכשהיו הבחורים חוזרים בשעה מאוחרת משולחנו הטהור של רבינו היה ר' ישראל בער שכבר היה שקוע בעבודתו, מקדם את פניהם במאור פנים ושופת להם תה וקפה חם.

ר' ישראל בער זה היה מסתופף בעצמו בשולחנותיו הטהורים של רבינו ועשה מנהג קבוע לעצמו להביא קוגל קטן מדי ליל שבת קודש עבור רבינו. בבואו לשולחנו של רבינו היה מתיישב בפשטות בסוף השולחן.

כהמשך לפרקים על ימי שהותו של רביה"ק ה'ברכת משה' זי"ע בעיה"ק טבריה, הננו מגישים השבוע שכיית חמדה, 'פירורים משולחן גבוה' - שיחות ודיבורים קדושים שנשמעו בשולחנות הטהורים בש"ק וירא תשל"ח בטבריה.

אותה שבת היסטורית הייתה למעשה הפעם הראשונה בה ערך רבינו את שולחנו הטהור בביתו נאוה קודש בעיה"ק טבריה, לאחר שנרכש ושופץ ונבנה בו מקווה טהרה, כפי שסופר בפרקים הקודמים.

ביריעה שלפנינו, המוגשת במתכונת של 'פירורים משולחן גבוה', זוכים אנו להתבשר מזיווים של השולחנות הטהורים בשבת קודש זו, בהם הפליג רבינו במעלת ויקרת העיר טבריה, כפי שנרשמו בשעתו ע"י הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א (כל מקום שנכתב אד"ש הכוונה לרבינו ה'ברכת משה'), קראו ותחי נפשכם.

"מי שהוא נוטר הברית יש לו התגלות אלוקות"

בליל שבת קודש דיבר מעט מאוד, והיה מאוד מאוים. אחר כך פתח ואמר: כתיב 'וירא אליו ה'", ולא כתוב למי נתראה, והסביר שזה מוסב על הפרשה הקודמת, פרשת לך לך, דכתיב שם בסוף הפרשה "ויקח אברהם את ישמעאל בנו ואת כל ילידי ביתו ואת כל מקנת כספו כל זכר באנשי בית אברהם וימל את בשר ערלתם בעצם היום הזה כאשר דיבר אתו אלקים", והיינו שאברהם אבינו מל את כל עבדיו ואנשי ביתו.

1. היה גיסו של רביה"ק הרשנ"ג זי"ע - אחי הרבנית מרת חנה רייצא ע"ה שהייתה בת הגה"ח ר' יוסף ציינווירט זצ"ל מקראקא. והיה רבינו מספר שדודו הגה"ח ר' אביש זצ"ל כמה שבועות לאחר נישואיו (עם בתו של הרה"צ ר' אריה מרדכי רבינוביץ זצ"ל מפוריסוב - ירושלים, נכד היהודי הק' זי"ע) נכסף מאוד להסתופף בצל רבו הרה"ק ר' ישראל מפילוב קוצק זי"ע אך לא היה בידו כסף להוצאות הנסיעה, נטל ר' אביש את הסכמת זוגתו והלך ונטל מכספי הנדוניה שהשלישו אצל אחד, ומכסף זה נסע לפילוב מבלי שאיש ידע מזה.

ומדי דברנו על זקינו של רביה"ק, הרה"צ ר' יוסף ציינווירט זצ"ל, בעת ביקורו של כ"ק מרן אדמו"ר הברכת משה אצל ידידו כ"ק האדמו"ר רבי מאיר מאמשינוב צוק"ל בכ"ג סיון תשל"ב, אשר כידוע שררה ידידות נפלאה ביניהם עוד מימי ביקור רבינו ה'ברכת משה' אצל אביו הרה"ק רבי שמעון'לה באוטווצק שבפולין אשר כנודע העריך את רבינו - סיפר רבינו סיפור שהתרחש עם אבי זקיני מצד אמו הרה"צ רבי יוסף הנ"ל.

וסיפר רבינו שרבי יוסל'ה 'איז געווען א רעביש קינד' - רבי יוסל'ה היה בנן של קדושים, בנו של הרה"ק רבי יצחק ונכדו של הרה"ק רבי אביש מווישניצא זי"ע מבני היכלו של החוזה מלובלין זי"ע, ואסף לעצמו מעות כדי שיוכל לנסוע אל הצדיק רבי מאיר מפרמישלאן (שיומא דהילולא דיליה חל היום ש"ק כ"ט אייר) לאחר שאסף את הכסף נסע במיוחד אל הצדיק והגיע אליו מספר ימים לפני חג השבועות.

מיד הודרו ונכנס אל הצדיק לתת לו שלום. שאל אותו הצדיק רבי מאיר לשם איזו מטרה בא לכאן וענה לו רבי יוסל'ה שבא להסתופף בצילו בחג השבועות. טרם החזיר לו הצדיק את ידו לשלום נענה אליו בזה"ל: "מאיר'ל גיט נישט קין שלום. מאיר'ל זאגט א יונגעראמן זאל פארן קיין לעמברג און פארדינען צען טויזנט רייניש וועט ער האבן א פריילאכן יו"ט און מאיר'ל וועט האבן א פריילאכן יו"ט - מאיר'ל אינו נותן שלום, מאיר'ל אומר, האברך יסע ללעמברג וירוויח עשרת אלפים רייניש כי אז יהיה לו חג שמח ומאיר'ל יהיה לו חג שמח.

ר' יוסל עמד משתומם על מקומו, ולא ידע מה התכוון הצדיק באמירתו זו. כאשר ראו אותו החסידים שכבר הכירו את דרכו המיוחדת של רבם שאלו אותו מה דיבר עמו רבם, וסיפר להם את על מה שאמר לו הצדיק בטרם החזיר את ידו לשלום. עד כה לא רגיל היה בנוסח כזה ולא ידע

שלישית, עד שנאלץ ר' ישראל בער להשיב ביבושת "א ברסעלעבער חסיד - הנני חסיד ברסלב", ואמנם כמה מהנוכחים גיחכו לשמע תשובתו, אך רבינו בשמעו זאת נענה ואמר לו בפליאה:

'וואס שעמט איהר זאך אז איהר זענט א ברסלעבער "שעמט איהר זיך מיט'ן הייליגן ברסלעבער, מיטן הייליגן ר' נחמן - מה מתביישים אתם לומר שהנכם מחסידי ברסלב? האם מתביישים אתם עם הברסלבער הקדוש, עם הרבי ר' נחמן?..." (ואותם אנשים שגיחכו לפני רגע לא ידעו את נפשם לשמע דבריו הנחרצים של רבינו שהבהירו היטב כמה הוא מקדיש ומערץ את הרה"ק מברסלב).

אחר כך שאלו רבינו: "האם הרה"ק ר' נחמן מברסלב היה בירושלים?" ואמר ר' ישראל בער שהיה בטבריה בצפת ובחיפה.

על זה השיב רבינו: "חיפה איז דאך באוואוסט - בחיפה הרי ידוע ומפורסם שביקר".

השיחה עם ש"ב הגה"צ ר' משה לייב ציינווירט

בסעודה שלישית דיבר עם ש"ב הגה"צ ר' משה לייב ציינווירט מטבריה, בן הרה"צ ר' אביש צ"ל דודו של אד"ש³, ואמר האד"ש שאביו ר' אביש היה חסיד פילוב - קוצק.

אחר כך סיפר אד"ש שבילדותו בירושלים, כשהיה ילד בן עשר שנים, למד אצל חסיד קוצק ושמו ר' מנדל, ופעם בי"צ של הרה"ק ה'שפת אמת', פנה המלמד אל התלמידים ואמר להם "היום הוא הארציטי של הרבי שלי זי"ע", ואמר לילדים שלאחר הלימוד אף אחד לא ילך הביתה ויעשו סעודה בכיתה לכבוד הארציטי.

וכן עשה וסגר הדלת, והתעכבו הילדים בחיידר כמו שתי שעות, וכל האימהות החלו כבר

מה לעשות בכגון דא, וביקש מהחסידים שיואלו להכניסו שוב אל רבם.

לטבריה בערש"ק כשהיה כבר ממש סמוך לשבת, והתבטא רבינו 'נוהג אני לקבל שבת מאוד מוקדם אך השבוע לא היה כרגיל - היינטיקן שבת אין נישט געווען וי אלע מאהל".

והמשיך רבינו, כשהגיע בני בערב שבת בישר לי על הדולר שנעשה דבר שמותר כבר להתעסק בו (באותה תקופה התירו לראשונה לאזרחי המדינה לסחור בדולר).

וסיים רבינו "מצד אחד עלץ ליבי לשמע הדברים שהרי זה טובה ליהודים רבים, אבל מאידך הפריע לי שמחשבת חול זו נכנסה במחשבותי, שהרי כבר קיבלתי שבת באותה שעה".

להאמין באמת שזהו גוי

דיבר רבינו על הבית שקנו לו בטבריה, ואמר: "איך בין ב"ה צופרידן, אזוי שטערט האס מיר נישט, ווייל סאיז דורך געפארן א אוטו און ער האט געגעבן א פייפ האט ער מיר צורודערט - ב"ה אני מרוצה מהדירה⁵, ובדרך כלל אין הדבר מפריע לי, אלא שכעת נשמע קול צפירת רכב מהרחוב וזה הפריע לי⁶".

והוסיף: מ'דארף האלטן ביי דעם, אז ס'איז א גוי, נאר ס'דארף זיין באמת, אזוי וי דער בעלזער רב זכורנו לברכה ער איז א מאהל געפארן אויף די באן - צריך לאחוז בדרגה זו, להאמין שאותו רכב ננהג בידי גוי, אלא שצריך לחשוב כך באמת ולא מן השפה ולחוץ, וכפי שמסופר על הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע שנסע פעם ברכבת...

(כאן הפסיק רבינו והתחיל לספר על אביו הרה"ק מהרי"ד מבעלזא שבעת יציאתו מבעלזא בזמן מלחה"ע הראשונה נסע ברכבת שהייתה מלאה אנשים שנדדו מחמת המלחמה, כל אחד וחבילתו ותרמילו.

ראה המהרי"ד יהודים יושבים כך תחת משאם ושמע אישה אחת אומרת לחברתה 'אוי, יהי

דואגות היכן הילדים, ובאו לחיידר לשאול את הרבי, וראו שכולם יושבים ואוכלים והתחילו להתווכח עמו שישחרר אותם ללכת הביתה, אך הוא לא רצה ובמשך 'א שטיק צייט' עיכבם

"קל עליון - תענוג מישראל"

מספר הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א:

כשהיה רביה"ק ה'ברכת משה' זי"ע מגיע בתפילת שמונה עשרה לתיבות "קל עליון" היה אומרם בהטעמה, בניגון מרטיט לב ובהדגשה, כל השומע הרגיש שיש לו לרביה"ק כוונה מיוחדת ונסתרת במילים אלו, אך מעולם לא זכינו לעמוד על סוד הדבר.

אך הנה קעת מצאתי ב"ה בספה"ק "חיים וחסד" להרה"ק ר' חיים חייקא מהמדורא זי"ע (אות תקע"ב) וזה לשון קדשו "איתא בספרים 'אל עליון' גימטריא קצ"ח עם הכולל, וזהו כי הנה מפני מה השפיל את עצמו הקב"ה לזה העולם - כדי שיקבל תענוג מישראל, וזהו 'אל עליון', וקשה למה השפיל, וזהו שאמר גימטריא קצ"ח שהוא אותיות צחוק שהוא כדי לקבל תענוג", עכ"ל"ק.

ודברים אלו פותחים לנו צוהר למנהגו של רביה"ק להטעים ולהאריך בתיבות 'קל עליון', מפני שבשתי מילים אלו נרמז למעשה כל יסוד ושורש עבודת התפילה אליו ית', "כדי שיקבל תענוג מישראל" ודו"ק.

בכיתה עד שפתח הדלת ונתן להם ללכת.

אחר כך אמר "וואס איז די נפקא מינה פון א אמתע טשעפ - מהו ההבדל בין אמירה חריפה לזולת הנובעת מתוך אמת, לזו שאינה כך", וסיפר שאז בילדותו היה בת"ת 'חיי עולם' מלמד ושמו הרה"ח ר' יעקב שלמה גולדברג שהיה גדול בתורה, א למדן, ופעם נכנס אליו המלמד ר' מנדל הנ"ל, והתחילו להתווכח הרבה באיזה פשט בתוספות, ר' מנדל אמר איזה פשט, ור' יעקב שלמה לא רצה לקבלו, ור' מנדל כעס והתרעם עליו.

כשראה ר' יעקב שלמה שלא ייפטר ממנו אמר לו: "מה לכם לכעוס וכי אני מתיר עגונה על סמך פשט זה - צו דען האב איך מתיר מיט דעם א עגונה?"⁴.

בשורה טובה בערב שבת

אחר כך סיפר רבינו לר' יוסל פרנקל ז"ל שבנו כ"ק מרן אדמו"ר ר' אלתר זצוק"ל הגיע

החסידים הכירו בו שהוא בנו של רבי והיו מוכרחים להכניסו שוב פעם נוספת אל רבם. נכנס ר' יוסל שנית אל הצדיק, ושוב פתח רבי מאיר ואמר את אותם דברים כשהוא מקדים ומביע את פליאתו בפניו: "א יונגעראמן איז נאך דא?" - האברך עוד פה. "מאיר'ל אינו נותן שלום, מאיר'ל אומר, האברך יסע ללעמברג וירוויח עשרת אלפים רייניש כי אז יהיה לו חג שמח ומאיר'ל יהיה לו חג שמח".

בלית ברירה יצא החוצה שם נתקל מיד בעגלה שנעמדה באותו מקום ושאל אותה העגלון לאיפה הוא רוצה לנסוע. ענה לו ר' יוסל שבדעתו לנסוע אל העיר הגדולה 'לעמברג'. לר' יוסל שמור היה באותה שעה סכום כסף מסוים וכאשר שאל את העגלון מה מחיר הנסיעה נקב לו העגלון בדיוק את אותו סכום שהיה בידו. הוא נתן לו את כל הסכום שהיה לו ונותר בנסיעתו ללעמברג ללא פרוטה בכיסו.

כבואו ללעמברג נכנס למלון מסוים שם ידע את כללי המקום שמשלמים את הכסף על השהות במלון רק בזמן היציאה משם. למחרת השכים בבוקר והתחיל ללכת בתוך המלון הלך וחזר עם 'פייקע ציבאך' לצורך הכנות לתפילה. בשלב זה ראה אותו איש אחד שמיד ניגש אליו ואמר לו: "איר זעהט אויס אן ערליכער" - אתם נראים כירא וחרד.

אולם ר' יוסל שהתהלך באותה שעה אחוזו בשרעפיו לא שמע כלל מה שהלה לחש לו באוזן. רק בפעם השניה כאשר נעמד האיש לומר לו שוב את אותם דברים נעצר ר' יוסל והתייחס אליו. באותה שעה גילה לו האיש שהוא שעבודתו היא במסחר וכי סוחר גדול הוא ויש לו בין היתר מחסן ענק מלא בסחורה של חתיכות בדים מסוג מיוחד של "האלב געבלייכטע לייבנד" - בד חצי מעומלן, ומשום שיש לו בנוסף לכך עסקים רבים אינו מוצא את זמנו להתעסק בהן עם לקוחותיו, ובא לידי כך שגונבים לו סחורה רבה ללא שישלמו עליהן, ולכן פונה הוא אליו עתה ומבקש ממנו אם יוכל להואיל בטובו לעמוד על יד מחסנו בשעה שהלקוחות באים לקנות מהסחורה וכל הכסף שישלמו לו עבור הסחורה ישלשל לתוך הקופה, ומלבד זאת אינו צריך לעשות כלום.

רצון שנצא בזה ידי חובת חבלי משיח', בשמוע זאת המהרי"ד אמר מיד: 'חס ושלום, מיר האבן בקבלה אז משיח דארף קומען מתוך נחת והרחבה - מקובלנו שמשח יבוא מתוך נחת והרחבה... וכאן חזר רבינו לספר על בנו הרה"ק מהר"א).

פ"א נסע הרה"ק מהר"א מבעלזא עם הגבאי הרה"ח ר' אהרן יהושע ברכבת וישב לידם איש אחד שהיה מגולח בזקנו, ישב המהר"א ודיבר אתו, אחר כך כשקם האיש פנה המשמש הרה"ח ר' אהרן יהושע ואמר להרה"ק "רבי ער איז דאך א מגולח - הוא הרי מגולח (ואיך שוחחתם עמו)".

אמר לו הרה"ק "חס ושלום ער נעמט אראפ דעם בארד מיט סם, נישט מיט קיין תער - הוא מגלח את זקנו בסם לא בתער".

והפטיר רבינו: דער בעלזער רב איז געווען א חכם, אז סאיז געווען מיט סם ולא חשב בליבו אחרת, דארף מען זעהן מזאהל גלייבן מיט א אמת אז סאיז געווען א גוי - הרה"ק מבעלזא היה חכם, הוא האמין באמת בליבו שהאיש הוא גילח בסם ולא חשב אחרת, עלינו אפוא

מצריים איז געווען התגלות ה', 'טעמו וראו כי טוב ה', דערנאך האט מען דאס צו גענומען און מהאט געגבן די בחירה, אזוי זאגט מען נאך פון קארלין אל תאמר שהימים הראשונים היו טובים מאלה, כי לא מחכמה שאלת על זה וכו', מדארף אליין הארווען.

וסיים: טבריה איז אהייליגע שטאט תנאים אמוראים און שפעטער תלמידי הבעשט צום אנהייב האט מען מער געפילט, יעצט דארף מען אליין הארווען, למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים.

תרגום: נזכרתי במאמר הכתוב 'למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך, דהנה איתא בספרי חסידות ובכתבי האר"י, זצ"ל שביציאת מצרים נאמר 'אני ה' ולא מלאך וכו'', והיינו שבני ישראל במצרים זכו להתגלות אלוקית ממש.

אך היה זה בבחינת 'טעמו וראו כי טוב ה', כי לאחר מכן נטלו מבני מדרגות אלו וכעת היה מוטל עליהם לבחור ולהשיג זאת בעצמם, וכפי הידוע מהרה"ק רבי שלמה קארלינער זיע"ע עה"כ (קהלת ז, י) 'אל תאמר מה היה שהימים

לפעול בעצמנו ולהאמין באמת שאותה מכונית ששמענו קודם את צפירתה ברחוב, הייתה של נהג גוי.

וסיים: "אבער פון די דירה בין איך צופרידן, און סאיז אזוי, אז גוטע פריינד מאכן איז מען צופרידן - אבל מהדירה הנני מרוצה, וכך הוא הדבר במציאות, כאשר ידידים טובים עושים אזי הננו שמחים בזה (היינו שכל עסק קניית הדירה נעשה על ידי אנשי שלומו של רבינו, הרה"ח ר' יום טוב והרה"ח ר' שמחה שליט"א והשיפוץ נעשה ע"י ר' יוסף שרגא הרשקופ ז"ל, כפי שסופר לעיל).

צריך לעמוד בכוחות עצמו

אחר כך אמר על עיה"ק טבריה: הרי כך היה גם אצל הרבי ר' מענדעלע (מוויטבסק זיע"ע) שבתחילה הרגיש את קדושת ארץ ישראל, ולאחר מכן נטלו זאת ממנו, ואחר כך נתעלה עוד יותר.

איך האב זאך דערמאנט 'למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים', אזוי שטייט דאך אין ספרי חסידות און כתבי האר"י, אני ה' ולא מלאך, אין

נעתר ר' יוסל לבקשתו והלך ועמד שם. כעבור זמן מה בא אליו הסוחר בהצעה היות ויש עסקים גדולים ואין לו זמן להתעסק בסחורת הבד שלו אולי ירצה הוא לרכוש ממנו את כל סחורתו. ר' יוסל לא השיב לו מאומה, ולכן חזר ושאל אותו שוב: "אולי אין לכם די כסף לשלם על כל הסחורה, תוכלו לשלם רק אחר המכירה". ענה לו ר' יוסל שאין לו מאומה לשלם לו. הפציר בו שוב הסוחר: "שמא חוששים אתם שרק תפסידו מהמכירה, הנני מוכן לערוך עמכם חוזה בשטר מיוחד ובו ייתב שאם תרוויחו סכום מסוים במכירת הסחורה הרי מכאן והלאה כל מה שתרוויחו יותר הרווח יהיה כולו שלכם, ואם תרוויחו פחות מהסכום הזה הרי שלכל הפחות הקרן יישאר בידכם ויהיה שלכם".

ר' יוסל הסכים להצעתו זו של הסוחר וההסכם נחתם ביניהם. הלך ר' יוסל לעמוד על יד מחסן סחורת הבד והפעם ניגש לשם כבעל הבית ולא כשומר, וכעבור יום אחד הבחין וראה ברחוב העיר שלא כשאר הימים אותו יום, ובעוד שבכל יום עוברים אנשים ושבים בדרכם הלך וחזור הרי שבאותו יום הלכו רק לכיוון צד אחד. הדבר היה לו לפלא ותיכף ניגש לברר את סיבת הדבר.

בבירורו שמע מהאנשים שאותו יום הוא יום מיוחד כי מתקיים בו 'יריד' וכולם ממהרים לשם כדי להשתתף במכירת וקניית הסחורות השונות. הזדרז ר' יוסל וחיש מהר הלך אף הוא להשתתף ביריד. דרכם של הסוחרים ביריד היתה ש'המכריז' היה נעמד מול כולם ומכריז על סחורתם של כל אחד ואחד, וכל המרבה במחיר לאותה סחורה שהכריזו עליה כעת זכה בה מיד ורכש אותה לעצמו תמורת הכסף שהציע ושילם.

במהלך היריד הכריז לפתע המכריז שהיות פרצה מלחמה זקוק המלך לסחורה מסוימת של בד. מיד נענה ר' יוסל שיש לו סחורה מבד זה. חשב המכריז, בטח יש לו מספר חתיכות בלבד מאותו בד ושאל אותו ליתר דיוק כמה חתיכות בד יש לו. השיב ר' יוסל שיש לו כמות גדולה ונכבדה מאותו בד, וכדי שיאמינו לו נקט את שמו של הסוחר שמכר לו את הסחורה, וכאשר רק הזכיר את שמו הסכימו מיד לרכוש ממנו את כל סחורת הבד שבמחסנו.

לאחר ששילמו לו על הכל פנה ר' יוסל אל הסוחר שמכר לו את הסחורה ושילם לו את הסכום המדויק עליו סוכם ביניהם שישלם לו ונסע חזרה לרכו אל הצדיק מפרמישלאן לשלום לא לפני ששילם גם לבעל המלון ביציאתו על השהות שלו שם. בבואו לחצר קדשו של הצדיק סמוך לחג השבועות לאחר כל ההוצאות שהוציא מכיסו החל לספור את הכסף שהרוויח ונותר בידו, ומה מאוד נדהם בראותו שיש בידו הסכום המדויק שנקט הצדיק - עשרת אלפים רייניש. הוא ניגש מיד לקבל את פני הצדיק לתת לו שלום והפעם נתן לו רבי מאיר את ידו לשלום בשמחה גדולה. בסיימו לספר כל זאת הפטיר רבינו הברכת משה שוב, שזה הסיפור מקובל אצלם במשפחה כי רבי יוסל'ה הנ"ל היה זקנם ממש. עוד התבטא ואמר על זקיניו רבי יוסל'ה שהוא היה נוסע להסתופף בצל צדיקי הדור הרה"ק רבי הערש מרימנוב והרה"ק מפרמישלאן זיע"א.

2. יש לציין שלפעמים היה מספר רביה"ק שר' יעקב שלמה התבטא בלשון זו באוזני רעהו הרה"ג ר' מאיר דוד גינזבורג זצ"ל שאף הוא היה מלמד ב'חיי עולם', וכפי הנראה היה פתגם זה שגור בפי ר' יעקב שלמה הנ"ל.

3. מול ביתו של רבינו בטבריה פעל מועדון ולא פעם נשמעו משם קולות וכו', ועל כך פתח והתבטא רבינו שב"ה הוא מרוצה מהדירה שקנו לו ואין הדבר מפריע לו, אך מה שכן הפריע לו הוא ששמע כעת קול צפירת רכב מהרחוב באמצע השבת וזה הפריע לו.

4. כידוע שרביה"ק סיפר שבעת מגוריו בתל אביב הפריעו לו מאוד חילולי השבת שהתגברו במשך השנים בעיר, עד כי פעם בליל שבת בשעה שקידש רבינו על היין עבר קטנוע ברחוב והשמיע רעש חזק. "באותה שעה" סיפר רבינו "גמלה בלבי סופית ההחלטה לעבור מתל אביב לבני ברק".

5. היינו שהיה אצלו בחינה זו של 'טעמו וראו כי טוב ה', שנטלו ממנו את הטעם שהרגיש מתחילה בקדושת ארץ ישראל, כדי שיעמוד וישיג אותו ביגיעת עצמו. וכיוצא בזה מסופר על הרה"ק מאבריטש זיע"ע שקודם שהגיע לארץ ישראל אמר לו משולח אחד שהגיע לחו"ל שבארץ ישראל כל אבן נוצצת כיהלום, בהגיעו לאר"י פגש את אותו משולח ואמר לו הרה"ק "אתה אמרת שבאר"י האבנים הפשוטות זוהרות כמרגליות, אך עינינו הרואות שהם אבנים רגילות ולא מרגליות", אמר לו אותו משולח שהאמת היא כדבריו אלא שעדיין לא זכיתם לראות בטוב ומעלת ארץ ישראל, בשמעו זאת הסתגר הרה"ק בחדרו זמן ממושך והתעמק בשרעפיו עד שלאחר מכן יצא ועשה סעודת הודיה על שזכה להכיר במעלתה של ארץ ישראל.

”לפעול על ידי תפילות”

כדי להבין את גודל שמחתו של רביה"ק ה'ברכת משה' ז"ע כשהתבשר שהסחר בדולרים באר"י הפך לחוקי (כמוזכר בתוך המאמר) מוסיף ומספר **נאמן בית רבוה"ק הרה"ח ר' שמחה קרקובסקי שליט"א** מעשה נורא, כדלהלן:

בתקופה בה נאסר חוקית לסחור ולפרוט דולרים, היו הרבה יהודים חרדים שהתפרנסו מסחר וחלפנות ב'שוק השחור', כמובן שרשויות המדינה ניסו לעלות עליהם ללא הרף, אך היה שוטר מסוים שנודע לשמצה ברדיפתו את חלפני הדולרים החרדים במיוחד, הוא ירד לחייהם ממש באופן נורא, והשליך לבית הכלא לא מעט יהודים שומרי תומ"צ שהתפרנסו מזה.

אירע פעם שיהודי מאנ"ש נלקח לבית האסורים עקב סחר במטבע חוץ, אותו יהודי הצליח להתקשר מהכלא אל רביה"ק ה'ברכת משה' ז"ע ושפך לפניו את מר ליבו, רבינו בגודל ה'אהבת ישראל' שפיעמה בו לקח את כאבו של היהודי לעומק ליבו ככאבו האישי.

זכורני, באותו היום לאחר ששוחח רבינו עם אותו יהודי, פנה בכאב לכמה מבני הבית ששוחחו ביניהם כרגיל ואולי אף השמיעו קול שחוק, ואמר להם: "וכי לא שמעתם שיהודי יושב בכלא וסובל, איך שייך להמשיך ולהתהלך בשוויון נפש כשיהודי יושב בכלא".

ואכן רביה"ק לא נח ולא שקט, הוא החל לפעול ולעשות כל שבידו לחלץ את היהודי ממעצר, לאחר מאמצים הצליח לברר מיהו השופט שאמור לדון ב'הערכת מצב' אם לשחרר את היהודי הנ"ל או להותירו במעצר. רביה"ק פנה אז אל ר' אליעזר לנדא ז"ל שהיה לו קשר עם אותו שופט וביקש ממנו לסייע לו בעניין.

הראשונים היו טובים מאלה כי לא מחכמה שאלת על זה.

ופירש, שלכל אחד יש זמנים שמתעורר בהם לעבודת השי"ת באיתערותא דלעילא בבחינת ימים טובים, ובזמנים אלו מאירים לאדם מן השמים על מנת שידע מה יוכל להשיג על ידי עבודתו, ולאחר זמן נוטלים אותה ההארה מן האדם כדי שיעמול על אותה ההשגה בכוחות עצמו באיתערותא דלתתא.

באחד הימים לעת ערב ציווה עליו לסגור את שערי הבניין בו התגורר, ברח' ירושלים 6, והורה לי לעמוד בפתח הבניין ולהכניס פנימה אך ורק את ר' אליעזר לנדא שאמור להגיע עם עוד אדם אך איש לא ייכנס מלבדם.

ואכן בשעה מסוימת הגיע ר' אליעזר עם אדם נוסף, הם נכנסו פנימה ושהו זמן מה בבית רביה"ק. מתברר שאותו אדם אלמוני לא היה אלא השופט בעצמו שנענה להזמנת רביה"ק והגיע לביתו.

באותה פגישה דיבר רביה"ק אל ליבו של השופט ושכנעו בצדקתו של אותו יהודי, למחרת בבוקר נערך משפטו של היהודי והשופט שחררו ממעצר.

אך בכך טרם הסתיים העניין, שכן אותו שוטר המשיך לרדת לחייהם של עוד ועוד חלפני דולרים חרדיים.

באחד הימים שלח אותי רביה"ק אל מרן בעל 'שבט הלוי' זצוק"ל לשאול אותו דהנה מצינו ש'מוסר' ממונן של ישראל יש לו דין רודף ועל כן הותרו חייו למיתה (עיין רמב"ם פ"ח מהל' חובל ומזיק ה"ט) והריהו מאלו שנאמר עליהם 'מורידין ולא מעלין'.

אמנם זה נאמר רק במי שמוסר יהודי לרשויות עכו"ם, אך לא במי שמלשין לרשויות ישראל. "השאלה היא" ביקש רביה"ק לשאול את ה'שבט הלוי', "יהודי המוסר ממונן של ישראל לרשויות במדינת ישראל, האם אפשר לפעול על ידי תפילות שיקבל את עונשו בידי שמים ויפסיק למסור יהודים".

מילאתי את שליחותו של רבינו ושטחתי את השאלה בפני ה'שבט הלוי', לא אשכח איך ה'שבט הלוי' החל לדון בכובד ראש עצום וביראה גדולה בשאלה זו, שכן הוא ידע שכוח תפילתו של רביה"ק משדד מערכות הטבע וראה בכך שאלה של דיני נפשות ממש,

וזהו 'אל תאמר שהימים הראשונים' שבהם השגת המדרגות האלו בנקל, 'היו טובים' מאלה הימים שבהם הוצרכת לעמול עליהם בכוחות עצמך, 'כי לא מחכמה' כי באמת לא חכמתך היא שעמדה לך להשגת המדרגות אז, אלא 'שאלת' זאת, קבלת מדרגות אלו בתורת שאלה והלוואה, בבחינת 'טעמו וראו כי טוב ה', ועתה צריך הנך לייגע את עצמך כדי להשיגם עכד"ק.

ולבסוף מגודל יראתו השתמט מלהכריע בזה. לאור כל זה ניתן להבין אפוא את גודל שמחתו של רביה"ק לנוכח הבשורה הטובה שהסחר בדולרים הותר לפי החוק ויהודים רבים, יראים ושלמים, יוכלו כעת להתפרנס ללא חשש ודאגה.

ומעניין לעניין, עד כמה כאב לרביה"ק כאשר מחשבת חול חלפה במחשבתו ביום השבת, בשנת תשל"ט קרא לי רביה"ק למחרת השבת בביתו ברח' צפניה בירושלים, היה זה בתקופה בה השתרגו על כתפיו חובות גדולים בסך כמאה אלף דולר, עקב ענייני צדקה שנטל על עצמו.

ואמר לי רביה"ק כך: "בשבת האחרונה, באמצע העברת הסדרה שניים מקרא אחד תרגום עבר לי במחשבה 'איז מיר א דורך געגאנגען במחשבה' עניין החובות הרובצים עליי, ובכן, אם דבר זה מטריד את מחשבתו ומפריע לי גם בשבת קודש - הרי שאיני יכול לשאת זאת יותר, מבקש אני שתעזרו לי להסיר ממני עול זה"...

ואכן מיד נכנסנו בעבי הקורה יחד עם ידידי הרה"ח המפואר ר' יום טוב קראסניאנסקי שליט"א מחשובי אנ"ש ומעתיקי השמועה בחצה"ק, ופעלנו להשיג את הסכום ולהסיר את עול החובות מעל רבינו.

אגב, יש לציין את הנהגתו של רביה"ק להסיר ולסלק בערב שבת כל חפץ של מוקצה מחדרו, שלא ייראה לנגד עיניו ביום השבת קודש שום דבר חולין, כסף או סיגריות וכדו'.

היה זה תפקידי הקבוע לעשות מדי ערש"ק מעין 'בדיקת חמץ' בחדרו של רבינו, לוודא שלא ייראה ולא יימצא בו שום חפץ מוקצה במקום הנראה לעין, מהארונות והמדפים וגם מהמגירות שהיה משתמש בהם בשבת.

א גוט יאהר

הרוצים לתרום לזיכוי הרבים להפצת 500 גליונות בסך 500 ₪

1000 גליונות בסך 1000 ₪ | 2000 גליונות בסך 2000 ₪

לתרומות חייג 052-7160388

או בנדרים פלוס ע"ש אהל מועד

הרה"ג ר' יאיר וינשטוק שליט"א - נו"נ לרבוה"ק

לקבל ביזיונות באהבה

ליומא דהילולא של הרה"ק רבי מאיר מפרימישלאן זיע"א - כ"ט אייר תר"י

"הכל כדאי" ניחם את עצמו, "בסוף יצא מתוק מעז, אכנס אל הרבי החדרה, ואדע על מה ולמה, הרבי בוודאי יפייס אותי על עומק הביזיון שהנחיל לי שלא בצדק..."

מה גדול היה מפח נפשו כשזכה לבסוף להיכנס פנימה. רבי מאיר'ל לא שינה טעמו. הושיט לו קצה אצבעותיו לשלום ואמר לו במלים ברורות שאינן משתמעות לתרי אנפין: "לך לשלום, אני טרוד בעניינים חשובים יותר!"

הגלולה הזו הייתה מרה מדי.

רבי ירמיה העלה בזיכרונו כל אותן מאות קבלות פנים וברכות "שלום עליכם" צוהלות להן זכה עד לביקור יוצא-דופן זה. בו במקום גמלה בליבו החלטה: לא להישאר לשבת, לנסוע תיכף הביתה.

אבל בבוקר, רוח אחרת הייתה עמו, "יתכן כי אי-אלו עניינים העכירו את רוחו של הרבי ומצא מקום להמתיק מכאובו דווקא במקורבו. תבוא שבת תבוא מנוחה, בשבת תתגלה אהבתו כבראשונה. ישוב ויכבד אותו כיאות לבנן של קדושים".

בליל שבת נחפז מיועדנו לתפוס את מקומו הקבוע בשולחן. הגבאים עצמם דאגו לו שישב קרוב ככל האפשר, כוונת הרבי נעלמה מהם ואת חרפת המקורב לא יכלו לשאת.

ברם, כשנכנס רבי מאיר'ל לערוך את השולחן, סקר את כל המסובים, ובראותו את רבי ירמיה מן היושבים ראשונה, הביט בו בחריפות ואמר בקול רם:

"איני מבין מה כל הייחוס של הרבישע אייניקלאך, ואם אבותיהם היו אנשים גדולים? מה בכך, מהו ייחוס העצמי? טופחים לעצמם על הבטן ואומרים גדול אני, קדוש אני, ומאיר'ל אומר, דלים גאים!"

דממה מיוראת נפלה סביב סביב. כל אחד ואחד מבין הנמצאים בבית המדרש חש את כאבו ובושתו של רבי ירמיה כמו הייתה זו בושתו שלו.

וכמו לא די בכך, בדברי התורה שאמר בשעת הסעודה, דיבר הפרימישלאן על גנותם של 'הנכדים' המסתמכים רק על ייחוס אבות, בעוד הם עצמם ריקים מתוכן, ובשעת מעשה הישיר מבטו אל רבי ירמיה, כמי שאומר, "שלא יהיה מקום לטעות, אליך אני מתכוון!"

כך בכל שלושת הסעודות.

במוצאי שבת החליט רבי ירמיה לנסוע בלא ליטול ברכת פרידה. הוא כבר שבע ביזיונות די והותר, מאז הגיע הנה לפני כמה ימים הרבי אינו חדל לשפוך את דמו כמים.

לבסוף נמלך ונכנס בכל זאת להיפרד, מתוך מחשבה כי אם לא את כבודו הוא, לכל הפחות ועוד.

"המתן קט" אמר לו אריה המשמש. הוא נכנס אל החדר והתיצב לפני הרבי. "רבי ירמיה כאן" אמר בהיסוס, "הוא מבקש ליטול ברכת שלום".

"לשם מה עליו להיכנס אלי?" ענה רבי מאיר'ל בתקיפות, "הוא אינו צריך כלל להיות אצלי".

המשמשים הקבועים נדהמו מן התשובה החריגה, ורבי ירמיה עצמו - ליבו נשבר בקרבו. מה חטא ומה פשע? "אולי עסוק הרבי בענין כלשהו ולכן אין שעתו פנויה אליך" הסביר אחד מהם לאורח, ברם, שניהם ידעו כי אלו תנחומין של הבל. רבי מאיר'ל הוקיר תמיד את רבי ירמיה ואהבו, ומתוך כך היה מתפנה אליו תדיר, אפילו בשעות העמוסות ביותר.

רבי ירמיה חיפש הסבר פחות דחוק. "שמא אין הרבי בקו הבריאות?"

אלא שגם התירוץ הזה לא התקבל... רבי מאיר'ל חש בטוב וקבל קהל כרגיל.

עמד אפוא האברך ליד פתחו של הרבי והמתין לשעת הכושר. כשיצא מחדרו הלא יבחין בו ומיד יזכור לו אהבתו הישנה ואהבת הקדמונים, אבותיו הקדושים, תלמידי הבעש"ט.

אפס, הרבי יצא מהחדר וכשהבחין במקורבו הממתין לו בקוצר רוח, היטה ראשו בהפגנתיות לצד השני ולא אבה הביט בפניו.

טינה קלושה, תחילתה של תרעומת, עלתה לבבו של רבי ירמיה.

מקורביו של הרבי ניסו להחזיר עטרה ליושנה. אחד מהם נכנס שוב לחדר לרמוז על אותו תלמיד אהוב הממתין לו בנפש שפלה, וננזף בגערה רגוזה ע"י הרבי: "מה הוא רוצה ממני? מי צריך אותו כאן? מצדי שיסע לביתו לחיים ולשלום", גערת חכם בקול רם שהגיעה עד לאזניו של רבי ירמיה. לבסוף נתרצה הרבי מעט. "לך אמור לו ליחסן שלנו כי אם יותר לי מעט זמן כשאסיים לקבל קהל, יוכל להיכנס". שעות ארוכות עמד רבי ירמיה ליד הפתח, בשורה אחת עם כל פשוטי העם. עמד והתבזה.

שבע פעמים רצה להימלט משם, לא יכול היה להכיל את הביזיון, ובכל פעם תפס בו אחד המשמשים והחזיק בו שלא יברח. דברו אליו דברי ריצויים ופיוסים, הסבירו לו שמאומה לא קרה, בודאי עוד מעט יסביר לו רבי מאיר'ל פנים, כאשר הייתה באמנה איתו, תיכף יתברר מה אירע. ביני לביני חלפו שעות, כל אדם שראה את רבי ירמיה ממתין - פער זוג עינים משתוממות כאומר "הזאת נעמי?"

כל מבט כזה פילח את ליבו של האברך, הוא חש כיצד שוברת החרפה את ליבו. פניו החליפו גווניו והשתנו ככרום עשרות פעמים. כל פנים חדשות שראו אותו, הכפילו את הביזיון עוד ועוד.

מן היושבים ראשונה בחצרו של הרב הקדוש רבי מאיר'ל מפרימישלאן, היה החסיד הוותיק רבי ירמיה מברגל. רבי ירמיה, היה אברך מסולא מבני עליה המועטין. יחוס אבות היה לו, לפי שהיה בר אבהן, נין ונכד לתלמידי הבעל-שם-טוב הקדוש. יחוס עצמי מופלג היה לו, לפי שהיה בר-אוריין, תלמיד-חכם, דמות חסידית למופת לבני תשחרות שהיו מביטים בו בהערצה גלויה ומחקים אותו בידועין ובלא יודעין. הוא הירבה לפקוד את היכלו של רבי מאיר'ל, לקנות דעת ויראת ה', תקופות ממושכות הסתופף בצל קדשו, שמע ממנו לקחי מוסר ואמרי תורה אותם הפנים אל תוככי נפשו. אף רבו, רבי מאיר'ל לא זו מלחבבו בכל פקידה ופקידה שפקד תלמידו הנאמן את ביתו נאווה קודש. רבי ירמיה היה בין האורחים הנכבדים ביותר בפרימישלאן. אריה המשמש כבר ידע כי כאשר רבי ירמיה מגיע - אין לתת לו לחכות יחד עם כולם. דלתו של הרבי נפתחה בפניו תיכף ומיד. שלא לדבר על עליה יחסנית בקריאת התורה, לפני או אחרי הרבי, ומקום קרוב מאד, סמוך ונראה לכיסאו של רבי מאיר'ל, בשעת עריכת השולחן הטהור.

רבי מאיר'ל כיבד את תלמידו רבי ירמיה, עובדה זו הייתה ברורה כשמש בצהרי יום לכל באי פרימישלאן. רבי מאיר'ל לא הסתיר זאת, הוא הרעיף עליו אותות כבוד ויקר ללא גבול, פניו נהרו כל אימת שבישרוהו על בואו של רבי ירמיה, בשעת אמירת התורה היה פונה פעמים רבות לעברו, כמו מדבר רק אליו ולא לכל העם הניצבים.

כל זאת היה ידוע ומפורסם, בחצר הקודש בפרימישלאן. רבי ירמיה הוא מן החסידים החשובים ביותר, ושום רוח שבעולם לא תסיטנו מגדולתו כמלוא נימה.

מה נדהם אפוא משמשו של רבי מאיר באחד הימים, עת הבחין בכרכרו של רבי ירמיה המגיעה לאכסניה הקבועה שלו, תיכף סר לחדר הרבי ובשרו על אורחו האהוב. אך למרבה ההפתעה, קבל רבי מאיר'ל את הידיעה בקרירות. "רבי ירמיה הגיע? נו, מהיכי תיתי, מצידי יכול הוא לחזור תיכף על עקבותיו".

דומיה השתררה בחדר, אריה עמד פעור פה ולא ידע מה לומר. כאשר התאושש מההלם שאל "לקרוא לו שיבוא לקבל 'שלום'?"

"לא לא, אין צורך", ענה רבי מאיר'ל באופן פסקני שאינו מותיר ספק כי משהו קרה, משהו השתנה כאן, שינוי יסודי..."

אריה נפלא מאד על התשובה התמוהה, אבל לא הספיק להעמיק בדבר בגלל עומס הטירדות המוטלות על כתפיו. כעבור שעה קצרה הגיע רבי ירמיה גופא ובקש להכנס אל הרבי.

יקנא את קנאת אבותיו הקדושים. מה חטאו הם שנכדם הוקע אל עמוד הקלון?
אולם, כששב ויצא מן החדר, יקדה בליבו תבערה של כעס נורא. רבי מאיר'ל קיבלו בקרירות מופגנת, בעיניים חצי עצומות, לא הניח לו לפצות פה, "שלום שלום" ותו לא. ביקש לפצות פה ולשאול מי הבאיש את ריחו במידה מופלגת שכזו. אפס, הרבי לא הניח לו לדבר ולו מילה אחת, באצבעו החווה לו לעבר הדלת ופניו היו רגוזות.

כעת ידע ברורות, הוא לפרימישלאן לא ישוב עוד. מאנ-דהו אכל קורצא בי מלכא כפי המסתבר, הרבי קיבל עליו לשון-הרע בלא לברר מפיו אם נכונים הדברים.

מתוך מחשבות זעף הלך את האכסניה שלו. באמצע הדרך שמע שקשוק אופנים וצניפת סוסים. נשא עיניו והנה געלת-צב באה לקראתו. כעבור רגע ירד ממנה אדם מוכר. זה היה חתנו הקדוש של הרבי מפרימישלאן, הצדיק רבי חיים אברהם ממיקוליב, שהיה גם אחיינו של רבי מאיר'ל, בן אחותו. אביו, הצדיק רבי שלמה רעדליך, היה חתנו של הצדיק רבי ארון לייב מפרימישלאן, אביו של רבי מאיר'ל. רבי חיים אברהם ממיקוליב מילא את מקומו של חותנו לאחר הסתלקותו וניהל עדה בעיר מיקוליב שנים רבות.

"מדוע נפלו פניך?" הקבילו רבי חיים אברהם בצהלת פנים ויד מושטת "אתה נראה כעוס מאד!"

"רוצה אתה לשפוך מלח על פצעי?" התנפל עליו רבי ירמיה מתוך כעס עמוק.

"זה עתה אני מגיע, ואיני יודע כלום מה התרחש כאן, אך פניך מלמדות אותי כי רוגז גדול שוכן בליבך, וכבר אמר החכם, דאגה בלב איש ישיחנה" אמר רבי חיים אברהם בקול מפיס. "הבה נשב יחד, נלגום כוסית משקה ונשמע בנחת מה אירע."

אבל רבי ירמיה מיהר. על רגל אחת סיפר לרבי חיים אברהם הנרעש על כל הקורות אותו ושינוי טעמו המפתיע של חותנו. הוא סיים:

"דע לך, אני לכאן לא חוזר עוד. על דיברתי, לא חטאתי לא פשעתי ולא השתיתי לרעה מכפי שהייתי קודם, שבגין כך ביזה אותי חמך ללא גבול ומידה."

"חזור בך", הפציר בו החתן, "אל תמהר לברוח, הנני ואכנס אל חותני לברר מה אירע."

"לא" צעק רבי ירמיה בכעס, "אינני חפץ בטובות, אינני צריך מתווכים ואמצעי הרגעה למיניהם."

כרכרתו התרחקה מפרימישלאן. כעסו הגדול לא שכך במאומה. הוא לא יקבל שום תירוץ והסברים דחוקים, מעתה יצטרף אל חצר חסידית אחרת, לא חסרים צדיקים ועובדי ה', ילך אל רבי אחר, שאם לא יכבד אותו, לכל הפחות גם לא יבזה אותו, ויצוק עליו קיתונות של חרפות.

העגלון הצליף בסוסים ואלו דהרו במהירות. הכרכרה התקרבה לצלע ההר. העגלון משך ברסן להאט את הקצב, כרגיל.

אלא שהסוסים המורגלים בכך, פתאום סרבו לציות, הם המשיכו לדהור ולא האטו מרוצם כלל. לנגד עיניו הקמות של העגלון דהרו הסוסים הלאה במהירות כאחוזי טירוף.

התוצאה האיומה לא אחרה להגיע, בפיתול החד צללו הסוסים עם הכרכרה אלי תהום. ולא הגיע רבי ירמיה עד חצי ההר עד שנעשה גופו אברים אברים, רחמנא לשיזבן. העגלון לעומתו, נותר בחיים ונפצע פציעות שטחיות בלבד, למרבה ההשתאות.

הידיעה הקשה הגיעה לפרימישלאן. נודע בוודאות כי רבי ירמיה הוא הוא ההרוג. החלו ויכוחים מי יכנס ויספר זאת לרבי. איש לא רצה להיות בבחינת "ומוציא דיבה הוא כסיל", עד שקיבל עליו בעל כרחו, החתן רבי חיים אברהם ממיקוליב, ונכנס אל חותנו הקדוש בפנים שחורות כשולי הקדירה לספר לו על האסון.

"לי אתה צריך לספר?" הרעים עליו רבי מאיר'ל בקולו. "כלום איני יודע את המאורע הקשה

שאירע? מאיר'ל אינו צריך שיבואו ויבשרו לו זאת."

"ידעתי בני ידעתי, עוד לפני שהדבר אירע" אמר הרבי לחתנו, "גזירה איומה נגזרה על מידענו החביב רבי ירמיה. ראה מאיר'ל בשמים את הגזירה המרה וניסה להמתיק אותה. לכן השפיע עליו שפע של ביזיונות. את, מי ידע ערכה של בושה. בזיון הוא הגיהינום בעצמו, גיהינום עלי אדמות. קמץ אחד של בזיון בעולם הזה, שקול כנגד כמה שנים בגיהינום, ומבטל גזירות קשות. אילו היה רבי ירמיה מקבל את ייסוריו באהבה, הייתה מתבטלת הגזירה. ברם, הוא התכעס וברח מכאן, וכל הייסורים שסבל היו לחינם. הכל היה לחינם, לא הועילו לו כלום!"

"חיים אברהם, מכיר אתה את חותנך" המשיך הרבי ואמר, "וכי דרכי לבזות אנשים? אילו חונן רבי ירמיה בקורטוב של בינה, היה מבין כי רוצה אני בטובתו. אבל גאוותו עמדה לו לרועץ, לא השכיל לדעת כי כדאי לקבל ייסורים וביזיונות באהבה!"

לעילוי נשמת
הרה"ח ר' שמואל ז"ל
בן הרה"ח ר' אברהם
מרדכי ז"ל
נבד הרה"צ רבי משה קלירס זצ"ל
אב"ד טבריה
חתן הרה"צ רבי אשר פריינד זצ"ל
נלב"ע ראש חודש סיון תשפ"ב
תנצב"ה
הונצח ע"י חתנו
ידידינו הנבדד העומד לימננו בכל עת
יאיר וינשטוק
הרה"ג ר' נ"ל לזכרה"ק זיע"א שליט"א

קול לעלוב: 02-374-30-10
בחול: 1718-506-9119

לימוד הלכה יומית כתקנת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
ג' סעיפים ליום בקיצור שולחן ערוך - ניתן לשמוע בקול לעלוב

הרה"ג רבי יהודה קוק שליט"א
מח"ס "נופת צופים" וראש כולל "זכרון חיי"

באהל הדר

עיון בסוגיה הנלמדת בדף היומי

אלו בני"א שמאמינים בקב"ה שמוותרים ממנו

רש"י להוצאת שבתות ויו"ט ה"ט כש"ג, דיעוי ברפ"ב דביצה (טז). דתני ר' תחליפא אחוה דרבנאי חוזאה כל מזונותיו של אדם קצובים לו מר"ה חוץ מהוצאת שבתות ויו"ט שאם הוסיף מוסיפין לו וכו' יעו"ש. ומבואר כנ"ל.

וא"כ יל"פ דזהו דנקט רש"י לכל הני ג' הוצאות שמוותר מממונו עבורם ומאמין בקב"ה, דביותר בזה צריך "להאמין" בה' שלא יפסיד מזה כלום, דבנוסף לשכר המצוה והנחת רוח שעושה ליוצרו בזה ששווה כל הון שבעולם, אף זוכה ש"הוצאות" אלו חוזרות אליו עם כפל ורבויות והרויח בזה ובב"א, והבן בס"ד.

הקב"ה, ופירש"י דמה שיוסיף בהידור יותר על שליש יפרע לו הקב"ה בחייו, עכ"ל. וכ"כ במאירי. וכן יעו"ש בתוס' וז"ל, משל הקב"ה, אוכל פירות בעוה"ז והקרן קיימת לו לעוה"ב, עכ"ל ע"ש. ומבואר א"כ כדפירש"י דבמצוה זו איכא ג"כ מתן שכרו בצידה. וכן בדנקט "לצדקה" ה"ט כנ"ל, דיעוי בפ"ק דתענית (ט). ובשבת (ק"ט). דא"ר יחנן מאי דכ' "עשר תעשר" עשר בשביל שתתעשר יעו"ש. וא"כ מבואר דלא מיבעיא שהכסף או התבואה שנתן בתורת "מעשר" חוזר לבעליו כ"א זוכה עי"ז לעושר שיזכה עי"ז לכפל כפליים. וכן בדנקט

דף מח: ופסקו אנשי אמנה, א"ר יצחק אלו בב"א שהן מאמינין בהקב"ה וכו', ופירש"י וז"ל, שמאמינים וכו', לוותר ממונם לנוי הידור מצוה, ולצדקה, ולהוצאת שבתות וימים טובים, עכ"ל ע"ש.

ויל"ע מ"ט נקט רש"י דוקא להוצאות אלו. ויל"פ דבפרט בהני הוצאות צריך "להאמין" בקב"ה ולוותר כביכול על ממונו עבור זה, שכן כ"ז חוזר לבעליו ואינו "מפסיד" עי"ז כלל אפי' בעוה"ז. דהנה לגבי "נוי והידור מצוה" יעוי בפ"ק דב"ק (ט): שכ' דבמערבא אמרי משמיה דר' זירא עד שליש משלו, מכאן ואילך משל

פרשת במדבר

וידבר ה' אל משה במדבר סיני וגו', שאו את ראש כל עדת בני ישראל (א, א-ב).

פירש רש"י ז"ל, מתוך חובתן לפניו מונה אותם כל שעה וכו' כשבא להשרות שכינתו עליהן מנאן וכו'.

יבואר על פי מה שאמר הרה"ק הבית אהרן זיע"א "נאך אַ איד איז נאך אַ שטיק גאָט", כי בנשמת כל איש ישראל נמצא חלק אלוך ממעל, ולכן כל יהודי שנוסף, ניתוסף עוד חלק אלוך'.

וזהו כשבא להשרות שכינתו עליהם מנאם, דכל יהודי הוא עוד חלק אלוך', כי עוד יהודי איז נאך א שטיק גאט.

(תשכ"ז)

וידבר ה' אל משה במדבר סיני וגו', שאו את ראש כל עדת בני ישראל וגו' כל זכר לגולגלתם (א, א-ב).

ופירוש רש"י ז"ל מתוך חובתן לפניו מונה אותם כל שעה וכו', כשבא להשרות שכינתו עליהם בתוכם מנאם וכו'.

יתבאר על פי מה שאמרו ז"ל בגמרא (ברכות ו, א) מנין לעשרה שמתפללין, ששכינה עמהם שנאמר (תהילים פב, א) אלקים נצב בעדת אל וגו', ומנין שאפילו אחד שיושב ועוסק בתורה ששכינה עמו, שנאמר (שמות כ, כ) בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך, הרי שהשכינה שורה על כל אחד ואחד מישראל.

ולפיכך כשבא להשרות שכינתו עליהם, מנאם כל זכר לגולגלותם, להראות שהשכינה שורה על כל יחיד ויחיד מישראל, אויף ייעדן יוד'ן און יוד'ן.

וידבר ה' אל משה במדבר סיני וגו', שאו את ראש כל עדת בני ישראל וגו' כל זכר לגולגלתם (א, א-ב).

כדי שלא יסתלק מהעולם הזה מחמת כלות הנפש, צריך שתהא לו איזו נקודה גשמית, כי לולא זאת לא יהא לו קיום בעולם הגשמי, ולכן צריך להשיב נפשו רגע אחר רגע, כדי שיוכל לעמוד באהבתו יתברך

וכמסופר על הרה"ק הרבי רבי אלימלך מליז'ענסק זיע"א שבעת קדושת כתר שבתפילת מוסף נפשו יצאה בדברו, ועל כן אחז בידו המורה שעות שהוא חפץ גשמי, כדי שלא תסתלק נפשו לגמרי מעולם הזה.

אולם נדב ואביהוא הגיעו למדרגה כזאת, שהיא בהקריבם אש זרה לפני ה', שגם את הנקודה ומעט הזרות שאוחזת את הנפש שלא תצא מחמת כלותה אל ה', גם זאת הקריבו לפני ה', ולא היה להם שום אחיזה בעולם הזה, עד שיצאה נשמתם בעת שנכספה וגם כלתה נפשם אל ה' יתברך, ולכן וימותו, כיון שלא היה להם שום אחיזה בזה העולם.

אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי מתוך הלוים, וזאת עשו להם וחיו ולא ימותו (ד, יח-ט).

הנה כתיב (משלי כד, טז) כי שבע יפול צדיק וקם, שגם הנפילה והירידה יש בה תועלת לצדיק, כי בלא זה היה צריך להסתלק מן העולם אחרי שהשלים עבודתו, והנפילה היא בחינת מיתה כדאינתא בזה"ק (ח"ג קלה, ב) כל מאן דנחית מדרגא קדמאה דהוה ביה קרי ביה מיתה, ונמצא דאותה נפילה תחייהו שוב, וזהו שבע יפול צדיק וקם, ואחר כך בדרך עלייתו מעלה גם את כל אלו שחטאו ונפלו.

לכן צוה ה' למשה ולאחרן אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי, כי עליהם נאמר (ד, ב) נשא את ראש בני קהת, וגם היו משמרתם הארון והשלחן וגו', ומפני שהם במדרגה גבוהה כזו צריך אזהרה אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי מתוך הלוים, וזאת עשו להם וחיו ולא ימותו.

(תש"ג)

ובפירוש רש"י ז"ל מתוך חובתן לפניו מונה אותן כל שעה, כשיצאו ממצרים מנאן, וכשנפלו וכו', וכשבא להשרות שכינתו עליהם מנאם וכו'.

יתבאר בזה, דהנה כתיב (דברים ד, ד) ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום, ואמרו ז"ל בגמרא (כתובות קיא, ב) וכי אפשר לאדם לידבק בשכינה והלא אש אוכלה הוא, אלא כל המשיא בתו לתלמיד חכם והעושה פרקמטיא לתלמידי חכמים ומהנה תלמידי חכמים מנכסיו מעלה עליו הכתוב כאילו מדבק בשכינה.

והנה קודם בריאת העולם היה הוא, ושמך שהוא אורו אחד, וכשעלה ברצונו הפשוט לברוא את העולם צמצם עצמו ונשאר רשימו, ומה הרשימו נתהוה העולם (עץ חיים שער א' ענף ב'), ועל ידי הרשימו יש לכל העולם שייכות אליו, והשייכות לכל אחד הוא כפי מדתו ורצונו של הקדוש ברוך הוא, והעיקר לעם ישראל אשר בהם בחר.

וזהו הפירוש כשבא להשרות שכינתו עליהם מנאם, והענין בזה הוא דכל דבר שמונין אותו סימן שיש בו שייכות, כי אם אין להם שייכות לא היה צריך וחשיבות למנותם, והשייכות של ישראל לה' יתברך הוא על ידי משה רבינו התלמיד חכם, לפיכך ציוה הקדוש ברוך הוא למשה למנות את ישראל, כמו שאמרו ז"ל דעל ידי התלמיד חכם הוא כאילו מדבק בשכינה.

(תשל"ב)

וימת נדב ואביהוא לפני ה' בהקריבם אש זרה לפני ה' (ג, ד).

ענין מיתת נדב ואביהוא יתבאר לפי מה שאמר הכתוב (יחזקאל א, יד) והחיות רצוא ושוב, רצה לומר, כי הן אמת שכל עבודת האדם לבוראו צריכה להיות במסירת נפשו לה' באמת, והוא על ידי אהבה אמיתית, מכל מקום

דברות קודש

פרשת במדבר

וידבר ה' אל משה במדבר סיני וגו', (במדבר א, א) ובמדרש (אינתא בבית אהרן), למה במדבר, מכאן שניתנה תורה בשלשה דברים, באש ובמים ובמדבר וכו', ע"כ.

הנראה לומר בדברי המדרש, דהנה כדי שיזכה אדם להשיג את התורה הק' וללמדה, צריך שיהיו לו שתי בחינות הללו, מחד גיסא צריך שיהא ענוותן ושפל רוח, ומאידך גיסא הבחינה של ויגבה לבו בדרכי ה' (דה"ב יז, ו).

הדבר הג' שהביא המדרש במדבר שצריך האדם שישים עצמו הפקר כמדבר הזה שהכל הולכים בו, פי' שיעשה את כל מעשיו לשם שמים ללא פניות, ואחר שיזכה לטהר מעשיו ורעיונו להיותם נעשים למען שמו ית', ידע לכוין באמת מתי עת לעשות לה' להתאזר בויגבה לבו בדרכי ה', ומתי עליו להתלבש בעניות ולהיות רך קנה, כיון שבכל מעשיו אינו חושב מעצמו כלל בלתי לעשות נחת לשמו ית'.

(תשמ"ט)

וזה"פ במ"ש המדרש ניתנה התורה בשלשה דברים באש ובמים ובמדבר. באש רומז למידת הגאווה, שהגאווה נמשלה לאש (שטבעה לעלות למעלה), והכוונה שפעמים צריך אדם להגביה את רוחו בעבודת השי"ת ולומר בשבילי נברא העולם, מים רומזים לענוה ושפלות, כמים ההולכים למקום נמוך, ובשני דרכים אלו נקנית התורה הק', כידוע.

אמנם כיצד אדם ידע מתי יש לו להיות ענוותן ושפל רוח ומתי להתאזר במידת הגאווה, וזה

הרב אהרן גלבשטיין

הרה"ק רבי יעקב שרגא משפיטובקא זי"ע ג' סיון תקס"א

גאון הגאונים, רב רבני

גאון הגאונים מאדירי התורה שבדור היה רבינו הרה"ק רבי יעקב שמשון משפיטובקא זי"ע, אב"ד רב רבני שכהן כאב"ד בכמה קהילות חשובות: באר, אומן, סלאוויטא ושפיטובקא.

מגדולי תלמידי הרה"ק המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע והרה"ק הרבי ר' פנחס מקוריץ זי"ע, שהיה גם מחותנו: בנו של הרה"ק מקוריץ, רבי יהודה מאיר זי"ע, היה חתנו. כשעלה רבינו לארץ ישראל, מילא חתנו את מקומו כאב"ד שפיטובקא.

רבינו זכה להסתופף גם בצל הרה"ק בעל "תולדות יעקב יוסף" מפולנאה זי"ע, ונודע כפאר הלומדים ב"חברייא קדישא", וראו בו את גדלותו כשר התורה.

רבינו אף הסתופף בצילו של הרה"ק הרבי ר' ברוך ממעזיבוז זי"ע.

אור יקרות (חלק ד')

כה תברכו

הרה"ק רבי יעקב שמשון משפיטובקא זי"ע ביקש מהרה"ק רבי אברהם מקאליסק זי"ע שהיה כהן שיברכו בברכת כהנים שהרי הוא ככהן גדול, ענה לו הרה"ק מקאליסק, אדרבה ברכני אתה שהנך גדול הדור ולבסוף בירכו זה את זה.

מאמר מרדכי

הרה"ק הרבי ר' זישיא מאניפולי ביקש לשמש את הרה"ק משפיטובקא כדי לשמש תלמיד חכם

שמעתי שפעם אחת עשה הרה"ק הרבי ר' זישיא מאניפולי זי"ע חשבון הנפש והיה לבו נשבר בקרבו על שלא עשה שום דבר לפני הבורא ב"ה, ורצה על כל פנים לשמש תלמיד חכם, ולישא על כתיפו את הרה"ק רבי יעקב שמשון משפיטובקא זי"ע. הלך אל הרה"ק רבי יעקב שמשון זי"ע ובקשו שישבע לו על דבר אחד, ולא רצה. אמר לו שעל כל פנים יאמר לו ב"הן צדק", והסכים, ומכיון שאמר כבר לא יכל לשנות. נשאו הרבי ר' זישיא על כתיפו מאכסניא שלו בעיר מעזריטש עד לבית המדרש, שהיו שם בימות הגשמים רפש גדול.

שפתי צדיקים

לא יצטרכו לעתיד לשום ספר כי יגלה הקב"ה שהכל נכלל בתורה שבכתב ובינו הכל מתובה

וכאשר שמעתי מפי הגאון הרב דק' שפיטובקא על פסוק (שמות לג, יא) ודבר ה' אל משה פנים אל פנים כאשר ידבר איש אל רעהו ושב אל המחנה ומשרתו יהושע נער לא ימיש מתוך האהל, ודיקדק הוא ז"ל על אמרו אל משה ולא עם משה, גם אמרו פנים אל פנים ולא אמר פנים בפנים, גם למה אמר ודבר ולא מדבר, ופירש קרוב לענין הנזכר שהקב"ה הראה למשה כל מה שעתיד תלמיד ותיק לחדש (ירושלמי פאה פ"ב ה"ד), והיכן הראהו, בתורה שבכתב, במקום אשר הוא מרומז.

וזהו דבר ה' אל משה פנים אל פנים, שה' יתברך דבר עמו עוד פנים שהוא תורה שבע"פ אל פנים שבה שהיא תורה שבכתב, כאשר ידבר איש אל רעהו, פירוש, אפילו מה שעתיד תלמיד ותיק לחדש הראהו הקב"ה היכן מקום רמיזתה בתורה, ושב אל המחנה, פירוש, שהכל נכלל בתורה שבכתב ולא יצטרכו לעתיד לשום ספר כי יגלה הקב"ה עפר מעיניו ובינו הכל מתורה שבכתב כל דברי רז"ל, ומשרתו יהושע בן נון לא ימיש מתוך האהל, פירוש, שהספר יהושע לא יבוטל כמאמרם ז"ל, ע"כ ודפח"ח.

תשואות חן (פרשת משפטים)

כשהיה בארץ הקדושה ראה השכינה בדמיונו דמות אשה בוכה ומצטערת על בעל נעוריה שמת וכו'

היה מעשה שהגאון הקדוש ר' יעקב שמשון [משפיטובקא] כשהיה בארץ הקדושה ראה השכינה בדמיונו, דמות אשה בוכה ומצטערת על בעל נעוריה, שהיה לה בעל ומת, והקיץ משנתו, ואמר לחבריו אין בעולם כעת מי שיהיה בעלה דמטרוניתא חיה דאצילות, אלא הקדוש ר' פנחס מקאריץ ובדאי נסתלק בלילה ההוא, וקרע ובירך, ובכה הרבה בכיות שהיה רבו, ואחר זמן נודע שנתאמתו דברים אלו מכוון באותו לילה.

נתיב מצוותיך (קאמרנא) (נתיב היחוד שבי"ד אות ד')

למה ביקש לתקוע תקיעת שופר בר"ה בעת שהיה על הספינה שעל הים כשעמדה להיטבע?

שמעתי שפעם אחת סיפר הרב הגה"ק אלקי רבינו שמחה בונם זע"ל מפרשיסחא מכבוד הרב הגה"ק אלקי רבינו יעקב שמשון משפיטובקא זצ"ל שפעם אחת נסע בספינה על הים בליל ראש השנה והיתה רוח סערה גדולה מאד ועמדה הספינה בכל רגע להטבע בים, והיה ממתין הרב הנ"ל ומצפה ומשתוקק מאד שיאיר היום כדי שיוכל לתקוע תקיעת שופר. וכן הוה, תיכף כשהאיר היום לקח את השופר ותקע בו תקיעת שופר, ותיכף נח הים מזעפו.

ואמר הרבי ר' בונם, שהעולם היו סוברים שמשום זה היה מצפה שיאיר היום לתקוע בשופר כדי שתגין עליו המצוה, ובאמת לא כן עמדו, רק היה חושק ומצפה ומשתוקק לעשות עוד מצוה אחת קודם פטירתו. וראה עד היכן גדולת הצדיקים.

גדולת הצדיקים

הרה"ק משפיטובקא בלימוד הרמב"ם עם הרה"ק בעל התניא, והרה"ק הרבי ר' זישיא מגולה להם מה שפירש לו הרמב"ם

שמעתי מהרה"צ רבי לוי יצחק הרב מז'דונסקא-וואלע ז"ל שפעם אחת עמדו באכסניא אחת במעזריטש, תלמידי הרה"ק המגיד רבי דב בער [ממעזריטש] זי"ע: הרה"ק רבי יעקב שמשון משפיטובקא זי"ע והרה"ק רבי שניאור זלמן מלאדי [בעל התניא] זי"ע, ובאותה עת תיקנו את בית המדרש של הרב

המגיד ולא יכלו ללמוד בפנים בית המדרש, ולמדו באכסניא, ועמדו על דברי הרמב"ם שהיו מוקשים מגמרא, ועמדו שלשה ימים על דברי הרמב"ם ופסקו שהרמב"ם טעה בהלכה זו. ובאכסניא זו עמד גם כן הרה"ק הרבי ר' זישיא מאניפולי זי"ע שאחז באמצע התפילה ורמז להם שיעמדו, אחרי שסיים שאל אותם הרבי ר' זישיא באיזה הלכה ברמב"ם עסקו ואת הגמרא שלמדו, ולמד עמם והראה להם שהרמב"ם למד הלכה זו מאותה סוגיא, ואמר להם פירוש בדברי הגמרא. ואמר להם שהרמב"ם בא אליו באמצע התפילה ואמר לו את הפירוש.

שפתי צדיקים

דברי הרה"ק בעל התניא על ארבעה תלמידים של המגיד הקדוש ממעזריטש: הרה"ק ר' אהרן הגדול מקארלין, הרה"ק ר' זישיא מאניפולי, הרה"ק ר' מענדל מוויטעפסקא, הרה"ק ר' יעקב שמשון משפיטובקא

הגה"ק מו"ה שניאור זלמן מלאדי [בעל התניא] זצ"ל, בעל "שלחן ערוך הרב", אמר, שבבית מדרשו של רבו הרבי ר' בער [המגיד הקדוש ממעזריטש] זצ"ל היו ארבעה תלמידים יקרי ערך ויקרי המציאות, שבל אחד מהם היה פלא ויחיד במינו, ואלה הם: הרבי אהרן קארלינער היה נפלא באהבת ה', הרבי ר' זישיא [מאניפולי] היה נפלא ביראת ה', הרבי ר' מענדל מוויטעפסקא היה נפלא בגאונות, הרבי יעקב שמשון משפיטובקא היה נפלא בעמקות שכלו. ("החסידות" להר' אהרן מארקוס ז"ל)

זור דעה

זכר צדיק לברכה

זכרוננו הקדוש [של הרה"ק רבי יעקב שמשון משפיטובקא זי"ע], היה פלא והפלא ואפשר לומר עליו שהיה ממש יחיד בדורו, והעיד על עצמו שבעיינו בספר אפילו פעם אחת ידעו בעל פה והיה יכול לחזור עליו מילה במילה.

ומסופר, שכאשר בא מארץ הקודש לחוץ לארץ נסע לעיר מעזיבוז להתראות עם הרה"ק רבי ברוך זי"ע. ובתוך הדברים אמר להרה"ק רבי ברוך שהים קלקל לו חצי מוחו, כי בתחילה כשהיה מעיין באיזה ספר פעם אחת, היה יודעו בעל פה, ועכשיו מחמת גלי הים וזעפו, מוכרח לעבור עליו שני פעמים שיוכל לאמרו בעל פה.

מוקנים אתבונן

עמד על קברו של התנ"א רבי עקיבא בטבריה וחזר על כל המימרות שלו שבש"ס

ידוע ומפורסם העובדא המציינת את גדלותו הענקית [של הרה"ק רבי יעקב שמשון משפיטובקא זי"ע], שפעם עלה להשתטח על קברו של התנא האלקי רבי עקיבא, שינן בו במקום, וחזר בעל פה על כל מאמרי רבי עקיבא שבש"ס, וכשחזר לביתו נזכר שהחסיר שלשה מאמרים, ומיד חזר להשתטח שוב על קברו במסירות נפש, ומילא את מה שהחסיר.

אור יקרות

פרשת במדבר

בעיניו כירך המשכן, **תימנה** - ונמשך מימין ה' עושה חיל (תהלים קיח, טו) אסיפה גדולה וקיבוץ גליות במהרה בימינו, גם שימשיך מימין ברכות נשגבות לישראל אמן.

אור לשמים

וְהָיוּ לִי הַלְוִיִּם אֲנִי ה' (ג, מה)

והיו לי הלוים אני ד', לכאורה אינו מובן הפירוש של **אני ד'** האיך שייך לשלמעלה הימנו **והיו לי הלוים** אך הענין הוא דהנה השם יתברך ברוך הוא בלתי אפשר להשיג מציאותו יתברך שמו רק על ידי פעולותיו ונפלאותיו הנפלאים והנוראים על ידם יכול האדם לדעת ד' ברוך הוא # **והיו לי הלוים** פירוש כשתהיו דבוקים ולוים לי על ידי זה תגדמו שאעשה נסים ונפלאות בעולמי ויהיו היכולת בידכם להשיג אותי על ידי מפעלי וזהו **אני ד'** שתדעו אותי שאני ד' # וזהו אם אין אני לי מי לי פירוש אם לא תקנתי מעשי שיהא אני לי פירוש שאכיר בוראי על ידי נפלאותיו בכדי שיוכל להקרא אני מי לי מה יש לי פעולה שפעלתי # וזהו אני לדודי כו' פירוש על ידי ידודותי ואהובתי שאני אוהב להשם יתברך ברוך הוא ועובד אותו עבודתי גורם שיתקרא אני כנ"ל ועלי תשוקתו דעיקר תשוקת השם יתברך ברוך הוא שלא יחטא האדם ויהיה צדיק תמים. וזהו ועלי תשוקתו פירוש תשוקתו הם גם עלי שגם אני משתוקק שאהיה צדיק וק"ל.

נועם אלימלך

אַל תִּכְרִיתוּ אֶת שְׁבֻט מְשֻׁפַּחַת הַקְּהָתִי מִתּוֹךְ הַלְוִיִּם (ד, יח)

ובמדבר (תנחומא כ"ב): **זהו שאמר הכתוב (משלי כב, כב), אל תגזול דל כי דל הוא ואל תדא עני בשער.**

פעם באו פרנסי העיר לאניק להתדיין עם רב העיר בפני מרן **מהר"ש [מבעלזא]** זיע"א, הרב טען כי אין הוא יכול להתקיים מהקיצבה הקטנה של הקהל, והפרנסים טענו שיש לו די צרכו, ולא עוד אלא שגם אומרים שיש לו יותר מכדי צרכו, אמר להם מרן: עכשיו התיישב לי מאמר תמוה דאיתא במדרש הפסוק אל תגזול דל וגו', על הפסוק **אל תכריתו וגו'**, ולכאורה מה השייכות בין שני פסוקים אלו. אלא בדרך כלל צרה עינם של הבריות בלויים המתפרנסים מכספי הציבור, ורוצים תמיד לגזול "דלותם" ולהוכיח שיש להם כסף, ולא צריך להחזיק בהם, לפיכך הזהירה התורה **אל תכריתו** אוכל וכדו', **את שבט משפחות הקהתי** ואל תדא עני בשער, בכל מיני השערות שיש לו ממון בסתר וכדו'.

לקט אמרי קודש (בעזלא)

סיפר לי ידידי הר"ר מרדכי אלעזר נ"י ששמע מהרה"ג ר' שמואל רובינשטיין זצ"ל מפריז. בזמן שרבינו [הרה"ק רבי **יחיאל מאלכסנדר זי"ע**] היה לנחם את הרה"ק [רבי **יחיאל מאיר מגוסטינין** זצ"ל הכיר ברבינו שיושב מודאג מאד, שאל אותו הרה"ק מגוסטינין על זה, ענה רבינו הזקן זצ"ל: "באים אלי אנשים ומפצירים בי להיות להם למנהיג ואינם מניחים לי ללמוד ולהתפלל". ענה על זה הרה"ק מגוסטינין: "עכשיו מבואר לי בעל הטורים פרשת במדבר: **הפקד את הלוים**, הפקד עליו רשע וזהו שאמרו חז"ל אין אדם נעשה שוטר מלמטה אלא אם כן נעשה רשע מלמעלה. כבודו לא יתפלל, לא ילמד, ובכל זאת יהיה כבודו מנהיג.

(אפשר כוונתו כיון שרבינו חשב את עצמו שאינו לומד ואינו מתפלל ושהוא בבחינת רשע, ואיך יהיה מנהיג? כי זה דרך הצדיקים שתמיד חושבים שמקצרים בעבודת השי"ת, וזה פירוש אין אדם נעשה שוטר מלמטה אלא א"כ נעשה בעיניו בבחינת רשע למעלה ולכן באמת ראוי הוא להיות מנהיג, וזו כוונת הרה"ק מגוסטינין זצ"ל (המלקט [הרה"ח ר' יהודה לייביש מקובר ז"ל]).

תפארת רבותינו (אלכסנדר)

אִישׁ עַל דָּגְלוֹ בְּאַתֶּת וְגו' (ב, ב)

איתא (אבות פ"ו מ"ג) הלומד מחבירו פרק אחד וכו' ואפילו אות אחת צריך לנהוג בו כבוד. ומהו הענין של לימוד אות אחת, אלא שלכל אחד מבעלי תורה האמיתים יש להם אות מיוחד בתורה הקדושה, ומי שהוא מבין, כשלומד בספריו מרגיש את עיקר אות שלו.

ואני מכיר אות של **המהר"ל ז"ל מפראג**, ועל ידי זה אוכל לפרש בכל התורה הקדושה מה היה המהר"ל ז"ל מפרש בכאן, וכן אני מכיר אות של **הרבי ז"ל מלובלין**, וביכולתי לפרש בכל פסוק מה היה הרבי ז"ל אומר.

הרה"ק בעל חידושי הרי"ם מגור ז"ע, אמרי הרי"ם

מְשֻׁפַּחַת בְּנֵי קְהָת יַחֲנוּ עַל יַרְךָ הַמְּשֻׁפָּן תִּימְנָה (ג, כט)

רבינו הק' מלובלין זצלה"ה פירש, ועמדו רגליו ביום ההוא (זכריה יד, ד), כי מארי דרגלין העוסקים ברצון הבורא ברגליהם ומתאספין יחדיו לכבוד שמים, הם מקימין השכינה הקדושה ומקרבין הגאולה. ולפי זה יבואר **משפחות** לשון אסופה, פירוש אותם שנקבצים יחד באהבה רצון הבורא, הם **בני קהת** - רוצה לומר בונין קיבוץ גליות מלשון (בראשית מט י' ע' רש"י) ולו יקתה עמים, ומקום הקיבוץ צריך להיות אצל הצדיק האמיתי שהוא שפל בדעתו וכאין נחשב בעיני עצמו, וזה **יחנו על ירך המשכן** - שיתאספו אצל צדיק כזה שהוא

יִדְבַּר וְגו' בְּמִדְבַּר סִינַי וְגו' בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ (א, א) וברש"י: **מתוך חיבתו לפניו מונה אותם כל שעה.**

שמעתי מאברך מאנ"ש במאנסי שהגיע להג השבועות ואמר לפני רבינו כ"ק מרן אדמו"ר [רבי **ישראל מרדכי**] **מרחמיסטריווקא** זצוק"ל זי"ע אימרה בשם **אחד מהצדיקים** על פירוש רש"י בפרשת במדבר **"מתוך חיבתו מונה אותן בכל שעה"**, דהרי בספירת העומר איכא מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי, ואמר דכל זה עד ראש חודש סיון, אך מר"ח סיון כבר אי אפשר לספור רק הימים והשבועות, ומתחילין לספור השעות - מתוך גודל החיבה מונה אותן "בכל שעה".

כאשר אך סיים הווארט שהיה זה בתוך סעודת היום בשבת קודש קודם שבועות - נתלהב מרן זיע"א בהתרגשות והשתוקקות ואמר: "מ'קען שוין נישט אויס האלטן", כבר רצה למשש את החג...

הגה"ח ר' נחמן יוסף טברסקי שליט"א, מעיין הברכה, ניצוצי התורה

וְאַתְּכֶם יְהִי אִישׁ אִישׁ לְמִטָּה אִישׁ רֹאשׁ לְבֵית אֲבֹתָיו הוּא (א, ד)

לכאורה קשה תיבת **הוא** דהוה ליה למימר יהיה, ויש לומר על פי מה ששמעתי ממורי חותני זקני הגה"ק **מהר"מ ט"ב** [בעל **הישמח משה מאוהעל**] זלה"ה שאמר על הגמרא (יומא כב:): ר' יונתן רמי כתיב והיה מספר בני ישראל כחול הים וכתיב אשר לא ימד ולא יספר, לא קשיא כאן בזמן שישראל עושין רצונו של מקום כאן בזמן שאין עושין רצונו של מקום, עד כאן הגמרא.

ולכאורה יפלא להבין דאם בזמן אחד חלילה היו ישראל אין עושין רצונו של מקום ובשעה אחת עשו תשובה ואז תקף לא יהיה מספר, ועוד האיך שייך לומר בדבר גשמי כמו גופין מחולקין שלא יהיה להם מספר. אך יש לומר דעיקר המעלה מישראל היא שורש נשמתן, ולכן אם יהיו עושין רצונו של מקום יש נשמה אשר היא כוללת כמה נשמות ולדבר זה אין מספר, עד כאן דבריו הקדושים. וזהו שנאמר **איש ראש לבית אבותיו הוא**, היינו שנשתלח נשמה שכוללת כמה נשמות שיהיה ראש לבית אבותיו.

דברי יחזקאל (שינאווא)

הִפְקֵד אֶת הַלְוִיִּם (א, ג)

(בבעל הטורים: **הפקד** - שנים במסורה. **הפקד את הלוים**. ואיך **הפקד עליו רשע (תהלים קט, ו)**. וזה הוא שאמרו אין אדם נעשה שוטר מלמטה אלא אם כן נעשה רשע מלמעלה. וזהו **הפקד את הלוים שנעשו שוטרים, הפקד עליו רשע**)

נערך ע"י הרה"ג אהרן מרדכי גרין שליט"א – רב ומו"צ בקהילתנו

א. מצות עירוב תבשילין חיובה וטעמה.

א. יום טוב שחל להיות בערב שבת, תיקנו חז"ל שלא לבשל ולאפות ביום טוב לכבוד שבת אלא על ידי עירוב תבשילין, דהיינו שיניח פת ותבשיל בערב יום טוב לצורך שבת בכדי שיהא ניכר שאינו מתחיל לבשל ולאפות ביום טוב לכבוד שבת, אלא גומר הבישול והאפיה שהתחיל בערב יום טוב, וב' טעמים בדבר, א', כדי להרבות בכבוד יום טוב שיאמרו הבריות מה אם לשבת אסור לבשל בתחילה ביום טוב אלא אם התחיל לבשל מערב יום טוב דנחשב רק כגומר הבישול ביום טוב לכבוד שבת, קל וחומר שאסור לבשל מיום טוב לחול אפילו אם התחיל לבשל בערב יום טוב, ב', כדי להרבות בכבוד שבת, שעל ידי שאתה מזקיין לבשל תבשיל אחד בערב יום טוב לצורך שבת, הוא נזכר שצריך לטרוח ולתקן את כל צרכי השבת ואינו מכין רק לכבוד יום טוב. [שו"ע הרב סימן תקכז].

ב. לשיטת רבה, מן התורה אין מלאכת שבת נעשה ביום טוב, יש להקדים לבשל ביום טוב את צרכי השבת כדי שייסיי הבישול מבעוד יום שאילו יזדמנו לו אורחים ביום טוב ויכל לבדם בזה, ובכך יורד האיטור תורה, והעירוב תבשילין מועיל להתיר מה שאסרו חכמים, אמנם אם נתעכב מפני איזה אונס [בשעת הדחק], מותר לבשל עד סמוך לזמן הדלקת נרות, דסומכים על הראשונים שפסקו כשיטת רב חסדא שמלאכת שבת נעשה ביום טוב מן התורה בלא סברא דהואיל, כיון דשבת ויום טוב קדושה אחת הם דגם יום טוב נקרא שבת. [מ"ב ובה"ל שם ס"א].

ג. הטעם שנקרא עירוב, להרמב"ם הוא שם מושאל מעירובי חצירות שכשם שהעירוב שם נעשה להיכר שלא יוצאו מרשות לרשות, כך גם כאן העירוב תבשילין מיועד להיכר שלא יזלזלו בקדושת יום טוב, להראב"ד הוא לשון עירוב שמערב היום טוב והשבת לעשותם אחד, ולהרמ"א הוא גם כן מלשון עירוב שמערב מה שמבשל ביום טוב לצורך שבת עם מה שהתחיל לבשל בערב יום טוב ונמצא שלא התחיל מלאכה ביום טוב אלא גמר אותה. [ערוך השולחן שם].

ד. גם מי שיכול להכין כל התבשילין לשבת מערב יום טוב, מן הראוי שיניח איזה מאכל שיצטרך לבשלו מיום טוב לשבת כדי שיוכל לקיים מצות עירוב תבשילין בברכה. וכך כתב הש"ל (בסוכות): "וחביבה מצוה בשעתה ואל תהיה מצוה זו קלה בעיניך ולא לחינם אמרו חז"ל שקיים אברהם אבינו מצוות עירוב תבשילין ובספר יוחסין כתוב סוד בדבר זה". וכתב השו"ע [שם ס"ז] "מצוה על כל אדם לערב".

ב. מצוה לערב בתבשיל שנתבשל בערב יום טוב לשם עירוב תבשילין.

מצוה מן המובחר לערב בתבשיל שנתבשל בערב יום טוב לשם עירוב תבשילין, אמנם

אפשר לצאת בכל תבשיל, ואפילו ממה שנתבשל כמה ימים לפני יום טוב. [ביאורו"ל שם ס"ז ד"ה עדשים. ואפילו בתבשיל קפוא שהוציאו מהמקפיא, מבית לוי על מועדי השנה פסקי בעל שבת הלוי].

ג. מהות התבשיל והפת, ושיעורו.

א. התבשיל צריך שיהיה ראוי לאכלו עם פת, כמו בשר, דגים, ביצים, ומשום הידור מצוה יקח חתיכת בשר או דג. [שו"ע ומ"ב שם ס"ג]. יש נוהגים להניח ביצה מבושלת, והטעם כתב ב"בן איש חי [בפר צו ה' עירוב תבשילין] לפי שהביצה מתקלקלת פחות משאר מאכלים, אמנם הוראת בעל שבת הלוי, דכיון שהיום אפשר לשמור המאכלים במקרר, ראוי יותר לערב בבשר ודגים. [מבית לוי, ועיין מה שכתב הבאר היטב שם סק"ב מהשל"ה, שלא ליקח עצם שפל אלא יקח חתיכה חשובה, ואל תהי מצוה זו קלה בעיניך].

ב. שיעור התבשיל כזית, ושיעור הפת לכתחילה כביצה, ובדיעבד יצא בכזית, ומשום הידור מצוה יקח לחם שלם, ובפסח, יקח מצה שלימה. [שו"ע ומ"ב שם, מבית לוי].

ד. החייבים בעירוב.

א. בניים נשואים המתארחים אצל ההורים ואוכלים וישניים שם, פטורים מלערב, דיוצאים ידי חובתם בעירוב בעל הבית, ואם ישניים בבית אחר ומדליקים שם נרות, יערבו בלא ברכה. [לפי שיש להם דין סמוך על שולחן בעה"ב וממילא יכולים להדליק מחמת עירוב תבשילין של בעה"ב, ומה שמדליקים כל משפחה זה רק מצד המנהג שקבלו על עצמן, כמו שביארנו בילקוט הליכות על שבת ע"ש, דמעיין הדין יוצאים בהדלקת נרות של בעה"ב. ויש מורים בזה, דנכון שהבעה"ב יזכה לבניו הנשואים על ידי אחר את העירוב תבשילין, דאינו ברור שדינם כסמוך על שולחן בעה"ב].

ב. מי שאינו רוצה לאפות ולבשל ביום טוב לכבוד שבת כגון שמכין הכל בערב יום טוב, יעשה עירוב תבשילין בלא ברכה, כדי שיוכל להדליק נרות. [שו"ע ומ"ב שם ס"ט].

ג. מי שהניח עירוב תבשילין בביתו ובני ביתו נשאו בבית, ואחר כך נסע לבד לעיר אחרת, אם אינו מתארח אצל בעל הבית וצריך לבשל ולהדליק שם נרות, צריך להניח שנית עירוב תבשילין בלא ברכה, או שיטול עמו כזית מהעירוב שהניח, וישאיר כזית בביתו. [מבית לוי].

ה. זמן הנחת העירוב וסדר הנחתו.

א. זמן הנחתו בערב יום טוב. ואם חושש שישכח לערב בערב יום טוב, יכול לערב כבר מבערב. שכח לערב עד השקיעה, יכול לערב בבין השמשות. הגיע לבית הכנסת לתפלת מנחה ונזכר שלא הניח עירוב תבשילין וחושש שאם יחזור לביתו כדי לערב יאחר את תפלת מנחה, אם הכין תבשיל ופת רק ששכח לברך, יכול לסמוך על זה ויאמר הנוסח בלא ברכה, ואפילו לא הכין אלא שסומך דעתו על מאכל מסוים שיש לו בביתו, המיקל לערב כך בלא ברכה אין מזניחין אותו. [ע"פ רמ"א שם ס"א, מ"ב שם ס"ד, מבית לוי].

ב. יטול העירוב בידו, ויברך בא"י אשר קדשנו במצותיו וציונו על מצות עירוב, ואחר כך יאמר: בדין יהא שרי לנא לאפווי ולבשולי ולאטמוני ולאדלוקי שרגא ולמעבד כל צרכנא מיומא טבא לשבתא, ואם אינו מבין בלשון ארמי, יאמר בלשון שמבין. [שו"ע הרב שם ס"ד-ה].

ו. מתי סומכים על העירוב של גדול העיר.

א. כתב השו"ע [שם ס"ז]: ומצוה על גדול העיר לערב על כל בני עירו כדי שיסמוך עליו מי ששכח או נאנס או שהניח עירוב ואבד, אבל מי שאפשר לו לערב ולא ערב אלא שרוצה לסמוך על עירובו של גדול העיר נקרא פושע ואינו יוצא בו. וכתב המשנה ברורה [שם] דדוקא בשכח פעם אחת נחשב לאנוס אך אם ברגל השני שכח עוד הפעם הוי כפושע ואינו יוצא בעירובו של גדול העיר. הרבה פוסקים סוברים דדוקא כששכח ב' רגלים רצופים נחשב פושע, אך אם ברגל השני עירב ורק ברגל השלישי שכח, שוב הוי בכלל אנוס. [כה"ח, שו"ת כנסת יחזקאל, מנחת יצחק, בצל החכמה, הו"ד בפ"ת שם]. ויש שחולקים בזה ולשיטתם כל ששכח ב' רגלים נחשב פושע. [חיי אדם כלל קב ס"ו]. מאידך כתב בערוך השולחן [שם] שבזמנינו שהטרדא רבה אפילו מי ששכח ב' פעמים רצופות אינו נחשב פושע ויוצא בעירוב גדול העיר. אמנם מי שהיה לו פנאי אלא שעצלותו גרמה לו לשכוח הוי בכלל פושע שאינו יוצא בעירוב גדול העיר אפילו בפעם הראשונה. [שו"ע הרב שם ס"ד].

ב. נאכל העירוב בטעות ביום טוב קודם שבישל לכבוד שבת, או נתקלקל, הרי זה נחשב לאנוס ויסמוך על עירובו של גדול העיר. [מבית לוי].

ז. מלאכות המותרות על ידי העירוב.

מי שהניח עירוב תבשילין מותר לו לטוֹף כלים ביום טוב לצורך שבת, וכן להציע המטות, ולקפל את הבגדים לכבוד שבת. [מבית לוי ע"פ שו"ע הרב, דעת תורה, ומשנה ברורה. ואפשר שהוא הדין שיכול להחליף בגדים כשצריך לכך, דכשחל יום טוב במוצאי שבת כתב הכף החיים בסימן תקכ"ט ס"ק כג, שלא ילבש בגדי יום טוב סמוך לחשיכה דנראה כמכין משבת ליום טוב, אלא או ילבש מבעוד יום ויכין בהם גם לכבוד שבת, או שלא ילבשם עד שיהיה ודאי לילה, מה שאין כן בענייניו דאפשר לסמוך על העירוב תבשילין. ועיין בשו"ת באר משה ח"ח סי' ר שכתב, דהמ"ב בסימן ש"ג כתב, דמותר לקפל הטלית ביו"ט שחל להיות בערב שבת כשעשה עירוב תבשילין, מאידך כתב המ"ב בסימן תקכ"ט ב, שעירוב תבשילין מועיל רק לצרכי סעודה, וההסבר בזה, דכל שיש בו רק משום מכין מיום טוב לשבת לזה מועיל העירוב תבשילין אפילו שלא לצרכי הסעודה, מה שאין כן לענין מלאכה, לא הותר על ידי עירוב תבשילין רק לצרכי הסעודה].

ח. המנהג לאכול את העירוב בשבת.

נוהגים לצרף את הלחם או המצה של העירוב ללחם משנה בג' סעודות דשבת, ולאכלו בסעודה שלישית. [מ"ב שם סק"א שם מהרי"ל]. וכן נוהגים לאכול התבשיל בסעודת שבת. [מבית לוי, ובנטעי גבריאל כתב שכן נהג הרה"ק רבי אהרן מבעלז זיע"א].

ברכת מולא טוב המה ולגברות

ברגשי כבוד ויקר נשגה בזה טנא מלא
ברכות מאליפות ומרובבות קדם
הנה צ"רבי **ישראל ארנסטר** שליט"א
חזב"נ כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א
ולחתנו ידידנו הנכבד והנעלה
הרה"צוני **יוסף לייפר** שליט"א
אבד"ק פיטסבורג ב"ב
לרגל שמחת הכנס נכדו בנו
כמר **שמעון נתן נטע** הי"ד
לנטע על תורה ומוצות
ומשפע מצוות תפילין יתמשך עליו להיות
לו חיים ארוכים ושפע קודש, ויה"ר שיזכו
לרוות ממנו ומכל רוב נחת קדושה
מתוך בריות גופא ונהורא מעליא אכ"ר
שמחת הרב מצוה יתקיים א"ה ביום שלישי
בהיכל הטיט קרית פטיסבורג משתתפים
לידידי ומכרי יאשמח לאותכם משתתפים
בשמחת, ובשמחתכם ישמח ליבי גם אני
נא לראות הזמנה זו כאישית

ברכת מולא טוב המה ולגברות

לידידנו הנכבד מחשובי לומדי ומתפללי
בית מדרשינו הגדול
הרה"ח המפורא ר' **שלמה נפרשטיק** שליט"א
לרגל שמחת איוסי בתו הכלה החשובה תח"י
עב"ג החתן המופלג בתו"ש עדין לגאון ולתפארת
הבה"ח **פנחס** הי"ד
בן ידידנו הנכבד
הרה"ח ר' **אריה לייב פפר** שליט"א
יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויזכו לראות
רוב נחת דקדושה ממנה ומכל יוצ"ח
מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

ברכת מולא טוב המה ולגברות

נדבת ידידנו הנכבד
הרה"ג ר' **יעקב גלבשטיין** שליט"א
יה"ר קופות חסד צדקת רבי שמעון - 'חסד יבנה'
לרגל שמחת איוסי בתו הכלה החשובה תח"י
עב"ג החתן המופלג בתו"ש עדין לגאון ולתפארת
הבה"ח **משה מרדכי** הי"ד
מחשובי חבורת הבחורים ומבכירי מפעל התורה
"חביבותא דרבי שמעון"
בן ידידנו הנכבד
הרב הגאון רבי **נחמן אנשין** שליט"א
רב ומו"צ בקהלתנו
והברכה אחת לקינו ידידנו הנכבדים
מפארי וחשובי אנ"ש
הרה"ח המפורא ר' **אברהם ישעיהו גלבשטיין** שליט"א
הנה"ח המפורא רב **משה קורנבליט** שליט"א
הרה"ח המפורא ר' **אלימלך שווארץ** שליט"א
יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויזכו לראות
רוב נחת דקדושה ממנה ומכל יוצ"ח
מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

ברכת מולא טוב המה ולגברות

גליון זה נודב ע"י ידידנו הנכבד
האברך החשוב
הרה"ר **משה הלוי לוסטיגמן** הי"ד
ולאביו ידידנו הנכבד מחשובי אנ"ש
הרה"ח ר' **מרדכי הלוי** שליט"א
ולקינו ידידנו הנכבד מחשובי ומפארי אנ"ש
הרה"ח המפורא ר' **ישעי' הלוי** שליט"א
לרגל הולדת התאומים הבן הבת הנכד הנכדה הנין הנינה
יה"ר שיזכו לרוות מהם ומכל יוצ"ח רב נחת
מתוך בריות גופא ונהורא מעליא
שמחת השלום זכר והקידושה רבה יתקיים
בשב"ק בית מדרשינו הגדול בבית שמש

גם אני קבלתי ע"ע כהוראת
כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א:
להמשיך להוסיף זכויות
ולברך 'ברכת המזון
מתוך הסידור'
לישועת הכלל והפרט

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' **חיים משה**
בנימין ז"ל
בן הרה"ח רבי **יוסף צבי ז"ל**
נלב"ג ע"ב סיון תשל"ו
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י בנו ידידנו הנכבד
מחשובי ומפארי אנ"ש
הרה"ח המפורא ר' **לוי יצחק**
גולדשטיין שליט"א

תזכורת
ההרשמה לאש"ל
ליו"ט שבועות הבעל"ט
היא אך ורק דרך מערכת איש לרעהו
בטלפון 035480712
עד ליום ראשון פר' נשא
בשעה 11:00 בלילה
לאחר מכן לא תהיה אפשרות להירשם
בשפ"א

קיצור שו"ע ג' סעיפים בכל יום
בתקנת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בעז"ה יצא לאור
חוברת מאירת עיניים
להודש סיון
הבעל"ט
ניתן יהיה
להשיג
בכל בתי
מדרשינו
קח זכות ותרום לזיוכי הרבים
למאות הלומדים בכל יום
בקיצור שו"ע
לשמחות, לברכה ולהצלחה,
לזש"ק או לע"נ,
בעלות של 500 ש"ח ליום.
לתרומות: בנדירים פלוס
ע"ש אהל מועד
או אצל הרב אהרן לוסטיג
משב"ק כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

סגולת הגר"ח פאלאגי:
"ערב שבתות
יפריש צ"א פרוטות
וישלים עד שיעור
פעמיים כ"ז (104 ש)
ויתנם לתלמיד
חכם עני ועניו...
קח זכות ותרום
לרשת הכוללים אברכים מצויינים
'חדותא דרבי שמעון'
ע"ש כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א
בבית מדרשינו הגדול ובבית מדרשינו ברמה ד'
מהם מורי הוראות
מרביצי תורה ות"ח מופלגים
עמלי תורה מתוך הדחק
זכות התורה ורבותה הק' יעמוד לכם להחביב
בכל מיילי דימיטוב ולכל מיני ישועות ורפואות,
זיווגים הגונים, זרע של קיבוצא
ונדת מכל יוצ"ח
לתרומות בנדירים פלוס
ע"ש אהל מועד'
או אצל הרה"ח ר' אהרן לוסטיג שליט"א - משב"ק

צו השעה • הפעם יותר מתמיד
שזתפים לאהל מועד!

מהדורת ביתר לזכות צבי בן מרים ומשפחתו וכיו"ח להצלחה גדולה ברוחניות וגשמיות

© כל הזכויות שמורות למערכת גליון 'אהל מועד'
ואין רשות להעתיק בלי רשות מהמו"ל בטל': 052-7160388